

კვანდაკი

ყოველკვირეული გაზეთი

KAVKAŠIONI

46023260 * ფასი 480 კუპონი

SOS!

იხსენით ჩვენი სულაბი!

აფხაზეთში კვლავაც გრძელდება ადამიანის უფლებების უხეში დარღვევები. არააფხაზი მოსახლეობის ძარცვა, სახლ-კარის გადაწვა, გაუბატონება ჩვეულებრივი მოვლენა გახდა. არძინბას რეჟიმში ცდომილთა ეთნიკურ წმენდას სამართლებრივი საფუძველი გამოუძევნოს და აფხაზეთში მცხოვრებ მოსახლეობას — ძირითადად ქართველებს და რუსებს — ტერორის ქვეშ აიძულეს განცხადებით მოითხოვონ აფხაზეთის ტერიტორიის თითქოსდა საკუთარი სურვილით დატოვება.

აფხაზმა ტერორისტებმა არც მონათმფლობელობა იუკადრისეს და შომისუნარიან მოსახლეობას აიძულეს სიმინდის, თამბაქოს და ციტრუსების მოსავლის აღებას. მეოცე საუკუნის ბოლოს აფხაზეთის არააფხაზი მოსახლეობა მონებად აქციეს.

ამ დღეებში აფხაზეთიდან ჩამოაღწია 79 წლის მოხუცი კაცის ხუბუტი ქუჩილავას გმირობის ამბავი.

ბატონი ხუბუტი მუდამ გამოირჩეოდა განსაკუთრებული შემართებით. აფხაზებმა სოხუმი რომ აიღეს მეგრძოლებისთვის უთხოვია, ჩემს სახლში უნდა დავრჩე, მეგობარ-სათესავეს უთხარით, თითქოს კოდორზე გადავდი და სამშვიდობოს ვარ, თქვენ კი ტყვიამფრქვევი დამიტოვეთ, ყუმბარები და ავტომატი თავად მაქვსო.

ტყვია-წამლით უზრუნველყოფილი მოხუცი საკუთარ ოჯახში დარჩა სოფელ ვარჩეში, სადაც კასაკთა რაზმებს დაუწყიათ თარეში. მეტრი სახლში მიუწვევია, ხარი დაუკლავს, სუფრა გაუშლია, ოცდაათმდე კასაკს თამადად დადგომა. უკვე შემთვრალ მტრებთან ღვინით საესე დოქების ნაცვლად ტყვიამფრქვევით შესულა და არამკითხე „სტუმრები“ გაუწყვეტა.

საკუთარი ინფორმაცია

იბერია

თბილისი

დამოუკიდებელი საინფორმაციო სააგენტო „იბერია“ იტყობინება, რომ გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის უშიშროების საბჭომ ერთხმად მიიღო რეზოლუცია, რომელშიც მკაცრად არის დაგმოიბილი გუდაუთის დაჯგუფების მიერ სოჭის 27 ივლისის ზელმეგრულების დარღვევა. რეზოლუციაში ნათქვამია, რომ გაეროს სპეციალურ კომისიას გააჩნია ურყევი მტკიცებანი აფხაზეთში ქართული მოსახლეობის უფლებების დარღვევისა, რაც გამოიხატება ეთნიკურ წმენდასა და გენოციდში.

ამ რეზოლუციის მიღება გაუადვილებს საქართველოს აფხაზეთის პრობლემის გადაწყვეტას.

ზუგდიდი

როგორც დსს „იბერიასათვის“ გახდა ცნობილი, ზუგდიდში განიცდიან სურსათ-სანოვარის დიდ დეფიციტს. ფაქტობრივად დაიწყო შიმშილი. ამასთან დაკავშირებით, გამსაზურდიას მომხრე შეიარაღებულ ფორმირებებს განზრახული აქვთ ერთდროულად გადავიდნენ შეტევაზე სენაკის, ხობისა და ფოთის მიმართულებით და გაარღვიონ ალყა.

ხობი

როგორც დსს „იბერიასათვის“ გახდა ცნობილი, გუშინ სამთავრობო ჯარები იმყოფებოდნენ ქალაქ ხობის ცენტრში. ჯერჯერობით ვერ ხერხდება ხობის მთლიანად დაკავება.

ნად დაკავება, რადგანაც გამსაზურდიას მომხრე შეიარაღებული ფორმირებები მასირებულ საარტილერიო ცეცხლს უშენენ მთელ ქალაქს, რაც ხელს უშლის სამთავრობო ჯარებს წინ წაწევაში.

თბილისი

„იბერიას“ კორესპონდენტი საქართველოს რესპუბლიკის თავდაცვის სამინისტროს პრეს-ცენტრზე დაყრდნობით იტყობინება, რომ ზვიად გამსახურდიას მომხრეებთან გამართული მოლაპარაკების შედეგად, რომელსაც ესწრებოდნენ საქართველოს რესპუბლიკის თავდაცვის სამინისტროს პრეს-ცენტრის ხელმძღვანელი, მაიორი სოსო მარგიშვილი და პრეს-ცენტრის თანამშრომელი კობა ლიკლიაძე, გაიცვალა ტყვეები.

სამთავრობო ჯარებმა მოწინააღმდეგეს გადასცეს 11 ტყვე. ზვიად გამსახურდიას მომხრეებმა გაათავისუფლეს 19 ტყვე, რომელთაგან 15 შავნაბადას ბატალიონის მებრძოლია, ხოლო 4 — ზუგდიდელი მეომარი.

ზუგდიდი

„იბერიას“ კორესპონდენტის ცნობით, ქ. ზუგდიდში 10 ოქტომბრიდან დღემდე არ იყო სატელეფონო კავშირი. მოსახლეობა ვერ იღებს საქართველოს ტელევიზიის გადაცემებს და მოწყვეტილია ყოველგვარ საინფორმაციო საშუალებას.

თბილისი

როგორც დსს „იბერია“ იტყობინება, 1-2 ნოემბრის დამეს, თბილისში, დაუდგენელმა პირებმა ელენე ახვლედიანის სახლში შემოდგა გაიტაცეს 5 ნახატი, რომლებიც მე-20 საუკუნის დასაწყისშია შესრულებული ქ. პარიზში. მიმდინარეობს გამოძიება.

ბათუმი

დსს „იბერიას“ კორესპონდენტი ბათუმიდან იტყობინება, რომ აჭრის ავტონომიური რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმის ბრძანებულებით გაუქმდა აჭრის სოფლის მეურნეობის სამინისტრო და მის ბაზაზე შეიქმნა აჭრის ავტონომიური რესპუბლიკის სოფლის მეურნეობისა და კვების მრეწველობის სამინისტრო. ინსტრად დაინიშნა ზურაბ ალექსანდრეს ძე ქათამაძე.

აჭრის ავტონომიური რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმის დადგენილებით, რესპუბლიკის საინფორმაციო სადაზვერვო სამსახური სახელმწიფო უშიშროების სამინისტროდ გარდაიქმნა. უშიშროების მინისტრად დანიშნულია იოსებ რევაზის ძე გოგიტიძე.

აჭრის ავტონომიური რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმის ბრძანებულებით დაინიშნენ: თამაზ ალექსანდრეს ძე ჯაფარიძე — ავტონომიური რესპუბლიკის სატყეო მეურნეობის კომიტეტის თავმჯდომარე; თეიმურაზ დავითის ძე კობახიძე — ქალაქ ბათუმის მერის შოვალეობის შემსრულებლად; თამაზ ისმაილის ძე ცინცაძე — ხელვაჩაურის რაიონის გამგეობის თავმჯდომარედ.

ცხინვალის

როგორც დსს „იბერიასათვის“ გახდა ცნობილი, ცხინვალის რეგიონის სოფელ კვაისის ტყვია-თუთის საბადოებს ოსი ექსტრემისტები დაეპატონნენ. ამის გამო, ყოველდღიურად ტყვია-თუთის ასეულობით ტონა კონცენტრირებული გვირაბის გავლით საქართველოს გარეთ გადის.

როგორც დსს „იბერიასათვის“ გახდა ცნობილი, ჩატარდა ე.წ. სამხრეთ ოსეთის რესპუბლიკის მინისტრთა საბჭოს სხდომა, რომელმაც განიხილა საკითხი რესპუბლიკაში ენერგომომარაგების მდგომარეობისა და მისი განვითარების პერსპექტივის შესახებ. მიღებულ დადგენილებაში აღნიშნულია, რომ ადგილობრივი ენერგეტიკოსების მოთხოვნით, შესრულებულია 150 მილიონი მანეთის სარემონტო-ადგენითი სამუშაოები. საექსპლუატაციოდ გადაეცა მცირე საწარმო „ბოლა“, რომელიც საწარმოების, ორგანიზაციებისა და მოსახლეობისათვის შეასრულებს ელექტროენერგიას და გასათბობ სამუშაოებს.

თბილისი

დსს „იბერიას“ ცნობით, ამ დღეებში გერმანიის ჭლაქ მაინის ფრანკფურტიდან სრულიად საქართველოს ადამიანის უფლებათა დაცვის ასოციაციის პრეზიდენტის გიორგი კერავლიშვილის სახელზე მოვიდა წერილი, რომელსაც ხელს აწერს ადამიანის უფლებათა დაცვის საერთაშორისო სამდივნოს გენერალური მდივანი რობერტ ჩენბერსი.

წერილში ნათქვამია, რომ საქართველოს ადამიანის უფლებათა დაცვის ასოციაცია მიღებულ იქნა ადამიანის უფლებათა დაცვის საერთაშორისო საზოგადოების წევრად. ეს კი ევროპისა და მსოფლიოს თავისუფალი ქვეყნების მეგობრობისა და სოლიდარობის ნიშანია საქართველოს ჩაგრული ხალხისადმი.

„იბერიას“ კორესპონდენტის ცნობით, საქართველოს რესპუბლიკის სახელმწიფოს მეთაურის აპარატის რეგიონების მართვის სამსახურის უფროსის თემურ ფიფას ხელმძღვანელობით არხონში ჩავიდა ჰუმანიტარული ტვირთი, რომელიც ზამთრის პირას მეტად მძიმე მდგომარეობაში მყოფი ადგილობრივი მოსახლეობისათვისაა განკუთვნილი.

სარდაქშიო ქოლგია

პასუხისმგებელი მდივანი
გონდო
მკინარაშვილი

გამოდის
ოთხშაბათობით.

მასალების გამოყენება რედაქციასთან შეთანხმების გარეშე განიხილება, როგორც საავტორო უფლებების მფლობელი ან გახდა. გაზეთი არ გამოხატავს არც ერთი პოლიტიკური პარტიის ინტერესებს. ავტორები თავად აგებენ პასუხს მასალაში მოყვანილი ფაქტებისა თუ ციტატების სიზუსტეზე. ოთხნაბეჭდ გვერდზე მეტი მოცულობის მასალა არ გამოქვეყნდება. წერილები არ რეცენზირდება და ავტორებს არ უბრუნდება.

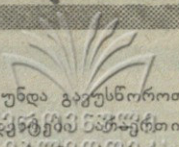
მისამართი:
თბილისი,
პეტრიაშვილის ქ. № 7.
ტ. 29-37-75.

იბეჭდება ოფსეტური წესით საგაზეთო კორპუსში, ხოშარაულის 29.

რეგისტრირებულია საქართველოს რესპუბლიკის იუსტიციის სამინისტროში, რეგისტრაციის № 1122.

შინაარსი

ქრონიკა, ინფორმაცია	2
პოლიტიკა	3
ეკონომიკა	4-5-7
მიწის რეფორმა	6
ლიტერატურა	8-9
კულტურა	10
რელიგია	11
ბანათლება	12-14
საზღვარგარეთის ამბავი	13
სპორტი	15
კიკოლას კლუბი	16

ბრიტანეთის სამეფო სახლში — ბეკინგემის სასახლეში, ერთ-ერთი მონარქის ბრძანებით დაკიდეს და კედელზე დღესაც კიდია დროისაგან გახუნებული აბრა წარწერით: „მასწავლე, არ მოვიტოვო შეუძლებელი და აღარ ვიჯავრო გამოუსწორებელზე“. ამ ფილოსოფიური რიტორიკით აღსავსე შეგონების აზრი მარტივად ასეთია: „მასწავლე, ვიყო რეალისტი“. სამწუხაროდ, სწორედ რეალიზმი აუღია დღეს ჩვენს პოლიტიკურ აზროვნებასაც და საზოგადოებრივ განწყობასაც. რამდენი სანახევროდ გათვლილი, მოუმზადებელი ნაბიჯი გადაიდგა, რომელთა გამოსწორებასაც შემდგომ კონფიქტურული, სპონტანური და, რაც მთავარია, არაფექტური ღონისძიებები დასჭირდა? რამდენი ჯარგად გასაკეთებელი საქმე შეინარა ემოციურობამ და, ამდენად, პოლიტიკურმა არაეფექტურობამ? ამიტომაც იყო, რომ აუცილებელი პრობლემების გადასწვევად განხორციელებული აქციები, რიგ შემთხვევებში, გარეშე, მაგრამ დაინტერესებულმა თვალმა ავანტიურად მონათლა. მოვლენების მიმართ გაწყენილად, კერძოდ ამოკიდებულების შედეგია ის, რომ საზოგადოებრივ ცნობიერებაში არ მყდნებოდა ჩვენი დღევანდლობის მთელი ტრაგედია.

საქართველოში ომი მიმდინარებს. იგი ერთდროულად სამოქალაქოც არის და სამამულოც, რადგან უკვე უცილობელი ფაქტია, რომ შეიქმნა და მოქმედებს საქართველოს დაქუცმაცებისა და მისი სახელმწიფოებრიობის მოსპობისათვის მებრძოლი შინაური და გარეშე ძალების ერთიანი ფრონტი. ქართული ქალაქები ხელიდან ხელში გადადის, ინგრევა, იძარცვება და ნადგურდება თაობებისაგან შექმნილი ფასეულობანი, დაკარგულია ტერიტორიები, შეურაცხყოფილია ეროვნული თვითშეგნება. სანგრძლივი და მომქანცველი იქნება ეს ომი, რადგან საქართველოს მტერთა მხოლოდ ნაწილმა ჩამოიხსნა ნიღბი და გამოაჩინა თავი, ნაწილი თავის დროს უცდის. ამ ომის ღირსეულად წარმართვისათვის აუცილებელ პირობად კვლავაც რჩება სინამდვილისათვის თვალის გასწორება, თუნდაც ზომამზე მეტად მკაცრი, არაპოპულარული, მაგრამ რეალისტური ღონისძიებებისა და პოლიტიკის განხორციელება. დღეს მიზანი ამართლებს საშუალებას, რადგან მიზანი განუზომლად დიდია — ქვეყნის გადარჩენა!

რუსულ პრესაში უკვე გაჩნდა საქართველოს შესაძლო დანაწევრების ამსახველი რუკები. გაზეთში „მოსკოვსკიე ნოვოსტი“ (31.10.93 წ.) საქმის ცოდნითაა ჩამოთვლილი დაშლილი საქართველოს ერთეულები და ჩამოთვალა მთავრდება ფრაზით: „И, наконец, сам Тбилиси с юго-восточными провинциями, как островок того, что остается от Республики Грузия“. ეს ფრაზა შეგნებულად მოგვეყვას რუსულად, რადგან უკეთ დაგვაკვირდეთ მას. ისეთი შთაბეჭდილება იქმნება, რომ განაჩენი გამოტყდომილია, გვემაზორივლდება და შედეგად თბილისი და მისი შემოგარენი შეგვარჩება საქართველოს რესპუბლიკიდან გადარჩენილ კუნძულად. „მოსკოვსკიე ნოვოსტი“ უაღრესად სოლიდური გამოცემაა და მიაბიძგება იქნებოდა, მის ფურცლებზე დაბეჭდილი აზრი მხოლოდ ცალკეულ გამოხატვამდ მივიჩნიოთ. ასეთი დამოკიდებულებას კიდევ უფრო ამაგრებს მთლიანად სტატიის პათოსი. კერძოდ: ზვიად გამსახურდია, სწორედ ექსპრეზიდენტია მიჩნეული საქართველოს ეთნიკური მთლიანობის წიგნის განსახიერებად. როგორ ვიფიქროთ, საქმეში ჩაუხედაობის ბრალია ასეთი დასკვნის გამოტანა თუ შორს გამიზნულ გეგმას ემსახურება? პრობლემის არცოდნას სტატიის ავტორს (ელადიმერ ემელიანენკო) ვერ დავენამებთ. საქართველოს შესაძლო დაყოფისას თბილისს, ანუ საქართველოს რესპუბლიკისაგან დარჩენილ კუნძულს, მხოლოდ სამხრეთ-აღმოსავლეთი პროვინციები შეარჩინა, რადგან შუა ქართლი, ბორჯომ-ახალციხე და კიდეც სხვა რეგიონები მავანთა და მავანთა ტერიტორიული პრეტენზიების დასაკმაყოფილებლად გამოყო. არც ის გამოჩნდა, რომ ფარისევლური სინანულით განეცხადებინა: საქართველო მაინც, აკადემიკოს სახაროვის ფორმულირებისა არ იყოს, „малая империя“ ყოფილაო. პრობლემის

არცოდნას ბატონ მიმომხილველს მართლაც ვერ დაეწამებო, მაშ რისთვის დასჭირდა, რომ ექსპრეზიდენტი საქართველოს ერთიანობის სიმბოლოდ წარმოესახა? პასუხი მარტივია: თუ ექსპრეზიდენტი ერთიანობის სიმბოლოა, მაშინ ქვეყნის დაშლაშიც და სამოქალაქო ომის გაჩაღებაშიც ბრალი მიუძღვის მის მონიშნულ მდგომარეობას — საქართველოში არსებულ ხელისუფლებას. კარგად არის ცნობილი, რომ ედუარდ შევარდნაძე არ არის ეთნოკრატი, პირიქით, იგი სამოქალაქო საზოგადოებისა და წყობილების მომხრე პოლიტიკოსია. ამიტომ, ექსპრეზიდენტთან მისი ამ კუთხით დაპირისპირების მიზანი შეუიარღველო თვალთვალ შესანიშნავად ჩანს.

მიუხედავად ოქტომბრის დასაწყისში მომხდარი მოვლენებისა, რუსეთის გარკვეული ნრეები კვლავაც აგრძელებენ საქართველოში არსებული ხელისუფლების წინააღმდეგ ბრძოლას, როგორც ჩანს, ჯერ ვერ დააოქმედეს, სასურველად ვერ გატყვეს საქართველო, ამიტომ მდგომარეობის სტაბილიზების ყოველგვარი შესაძლებლობა უნდა აღიკვეთოს, გაე-

ფიცია. იყოს მსჯელობა, მძაფრი, კონტრასტული, იყოს თუნდაც მწარე სიმართლე, მაგრამ აუცილებლად დასაბუთებული, მოაზრებული, სტრატეგიულად გათვლილი სიმართლე, რომელსაც საზოგადოება ენდობა, დაიჯერებს. წინააღმდეგ შემთხვევაში პრობლემები გაღრმავდება და შეუქცევად ხასიათს მიიღებს. ასეთი დრამატული პროგნოზის გაკეთება საუფუძველს მოკლებული არ მოგვეჩვენება, თუკი ნაკლებემოციურად და სერიოზულად შევხედავთ ვითარებას.

უკვე საომარ არენად ქცეულ რეგიონებს რომ თავი დაეანებოთ, ფეთქებადსაშიში მხარეების მხოლოდ ჩამოთვლაც კი შემაშფოთებელ ფიქრებს აღძრავს. ყოველივეს ზედ ემატება მძიმე ეკონომიკური სიტუაცია, რაც საუკეთესო კატალიზატორია სოციალური და ეთნიკური აფეთქებებისათვის. კომუნიტური რეჟიმის მიერ ჩამოყალიბებული სამი ავტონომიური წარმონაქმნიდან ორზე საერთოდ აღარ ვერცდებდა საქართველოს იურისდიქცია. რაც შეეხება აჭარას, აქაური ხელისუფლების ყბადაღებულმა ნეიტრალიტეტმა და

აღობა და მასაც თვალი უნდა გაეყურებინათ, რადგან მსგავსი პრეცედენტები საქართველოში მსოფლიო პრაქტიკაში დასაშვანად საკმაო მაგალითებს იძლევა. ტაო-კლარჯეთი და საინგილო დღესაც იარად ატყევიან საქართველოს.

მსოფლიო ისტორიაში არაერთი პრეცედენტი მოიძებნება ქვეყნების გაყოფისა. გერმანიის, კორეის, ვიეტნამის მაგალითებიც კმარა საილუსტრაციოდ. დასაწყისში სეპარატისმისა თუ გარეშე აგრესიის შედეგად წარმოქმნილ ერთეულებს მსოფლიო საზოგადოებრიობა პოლიტიკურ-ეკონომიკურ იზოლაციაში აქცევდა, მაგრამ გადიოდა დრო, იცვლებოდა სიტუაცია, პოლიტიკური კლიმატი და ბლოკადაც ირღვეოდა. ასეთი პრეცედენტები, ვიმოვრებთ, არაერთია. ამიტომ აფხაზეთის პრობლემის გადადება ყოველად დაუშვებელია. თავის მოტყუება იქნებოდა მხოლოდ გაეროს რეზოლუციითა და ცალკეულ პოლიტიკოსთა განცხადებების იმედად ყოფნა. გაერომ 1 ნოემბრის რეზოლუციითაც დაგმო აფხაზეთში სეპარატისტული მოძრაობა და ადამიანის უფლებათა შელახვა, მაგრამ, როგორც პრაქტიკამ გვიჩვენა, ამ ეტაპზე ეს არის გაეროს შესაძლებლობათა მაქსიმუმი.

კიდევ ერთი მნიშვნელოვანი დეტალი: რაც დრო გაა, აფხაზეთის მკვიდრ ქართველთა ცნობიერებაში ფესვს გაიდგამს შობლიური მინა-წყლის დაკარგვის ფაქტი, მეორეს მხრივ კი აფხაზეთის მინაზე ფესვს მოიკიდებენ გადამთიელები. გავისხნოთ აღმოსავლეთ გერმანიის მაგალითი: პროკომუნიტური იდეოლოგიით აღზრდილი ბევრი გერმანელი მოქალაქე, ნამდვილ სამშობლოდ სწორედ აღმოსავლეთ ნაწილს თვლიდა და წინაც ალუდგა ქვეყნის გაერთიანებას. აფხაზეთში ომი რომ იდეოლოგიური თვალსაზრისითაც პირწმინდად წავაგეთ, უდავოა. ამიტომ რეალურად დგება საფრთხე იმისა, რომ აფხაზეთში კანონიერების აღდგენის შემდეგ, ძალზე გაჭირდება ლტოლვილთა ნაწილის უკან დაბრუნება. დღესვე ყველა რეალობის გათვალისწინებით გადაუდებლად უნდა დაისაზოს აფხაზეთის სახელმწიფოებრივი მოწყობის ღონისძიება.

იდეოლოგიის თვალსაზრისით უნდა გამოირიცხოს ყოველგვარი ეჭვი იმის თაობაზე, რომ აფხაზეთი ძირძველი ქართული მიწაა, თუმცა არ უნდა დაგვაგინწყდეს თავად აფხაზეთა ეროვნული ინტერესებიც. ზაქმე ის არის, რომ აფხაზეთი განსაკუთრებულ მდგომარეობაში არიან — საქართველოში მცხოვრებ ყველა ეროვნულ უმცირესობას აქვს თავისი ეროვნული სახელმწიფო, გარდა აფხაზეთისა. ამიტომ აფხაზეთის სახელმწიფოებრივი მოწყობის კონცეფციის შემუშავებისას აუცილებლად უნდა გავითვალისწინოთ ეს რეალობაც.

და ბოლოს, რაც შეეხება საქართველოს ტერიტორიული ერთიანობის აღდგენას. დღეს უეჭველია, რომ რუსეთის ჩაურევლად ეს პრობლემა არ გადაიჭრება. ამდენად, უნდა ვაღიაროთ რუსეთის სტრატეგიული ინტერესები საქართველოში და ვეძიოთ საშუალებები, რომ რუსეთის კავკასიურმა პოლიტიკამ რეალისტური შინაარსი შეიძინოს. ამის მისაღწევად უნდა დაგვჯეროთ რუსეთი, რომ საქართველოს ტერიტორიული პრობლემები განიხილებოდეს საერთო კავკასიურ ასპექტში. სეპარატისმში მხოლოდ აფხაზეთი სენი არ არის და თუკი დაუსჯელობის პრეცედენტი დაიშვება, ეს ავადმყოფობა ადვილად გადაედება რუსეთის (და არა მარტო რუსეთის) რეგიონებსაც.

რალა თქმა უნდა, ტერიტორიების დაბრუნებისადმი ამგვარი მიდგომა უამრავ არასასურველ კომპრომისზე წახელას მოითხოვს, მაგრამ სხვა გამოსავალი არ გვრჩება, დღეს მთავარია საქართველოს სახელმწიფოებრივი სხეულის გადარჩენა.

დრო კი არ ითმენს. შექმნილი ვითარება შევბოთ ამოსუნთქვისათვის ერთ შანსსაც არ ტოვებს, სხვისი იმედის ამარა ყოფნის, ლოდინისა და ექსპერიმენტისათვის ნამივ არ გაგაჩნია. მხოლოდ მოვლენათა რეალისტური ხედვა და რადიკალური მოქმედება გადაგვარჩენს.

რეალობას თვალი უნდა გავუსწოროთ

სხნოთ ჟირინოვსკის მიერ სატელევიზიო ინტერვიუში ჩამოყალიბებული „вечная война“-ს საქართველოსათვის გამიზნული გეგმა, გაუუსწოროთ თვალი რეალობას — ჟირინოვსკის არავინ შეხება, კვლავაც მოქმედებს. აქ რომ, თუ რუსეთთან ქვეშარიტი პარტნიორობა გვინდა, დროს სახელმწიფოებრივ დონეზე მოვიტოვოთ, რომ რუსეთის ხელისუფლებამ ბოლოსდაბოლოს გააკონტროლოს და აღკვეთოს საქართველოს წინააღმდეგ მიმართული ძირგამომხრელი საქმიანობა; უშიშროების სამინისტრომ უნდა მოიპოვოს და წარუდგინოს რუსულ მხარეს ასეთი საქმიანობის დამადასტურებელი საბუთები. ეს იქნება ერთი სერიოზული ნაბიჯი საქართველოში დესტაბილიზაციის კერების აღმოსაფხვრელად, თორემ დრო გადის, საქართველოსათვის რუსეთის ფაქტორის მნიშვნელობა არ იცვლება, ქვეყნის მდგომარეობას კი გაუმჯობესება არ ეტყობა.

საქართველო დღეს ერთობ ჩახლართული და არაკორექტული პოლიტიკური თამაშის არენად არის ქცეული. სამწუხაროდ, ეს თამაში ასე წარმატებით არ წარიმართებოდა, გარეშე ძალებისაგან ჩვენივე ხელით რომ არ მოგვეშაადებინა შესანიშნავი „მოედანი“. ამბიციებით შეპყრობილი პოლიტიკოსი უადრესად ადვილი სამართავია და, საუბედუროდ, ჩვენზე ადრე სხვა მისვდა ამას. ნებისმიერი შეცდომის გამოსწორება შეიძლებოდა, მაგრამ როგორ, როცა ერთის მიერ დაშვებული შეცდომა მაშინვე იქცეოდა მეორის პროპაგანდისტულ პლატფორმად, მთავარი კი, არსი, ყურადღების მიღმა რჩებოდა. ამიტომაც, სწეულების გამოწვევები მიზეზების ძიებისა და ასე, ბრძენი წინაპრისაგან წანდერძევი სერსით მკურნალობის, ნაცვლად მცირედად „სისხლის გამოშვება“ წარმატებად ისახებოდა. ეს ტენდენცია ჯერაც არ მოშლილა.

გვინდა თუ არ გვინდა, დღეს საქართველოს დანაწევრების საფრთხე რეალობაა. მიუხედავად ამისა, ჯერაც არავინ გამოჩნდა, ვინც ამ მწარე რეალობას თვალი გაუსწორა. სწორედ დღეს, სწორედ ახლა, მიუხედავად ომისა და ნგრევისა, აუცილებელია ამ მოვლენის ღრმა პოლიტიკური და მეცნიერული ანალიზი. კიდევ ერთხელ უნდა გადაიჩრკოს ისტორია, ეთნიკური ძირები; დაუყოვნებლივ უნდა შემუშავდეს საქართველოს სახელმწიფოებრივი და ტერიტორიული მოწყობის კონცე-

მშვიდობის მოყვარულმა მოქმედებამ აშკარად პოლიტიკური თამაშის შინაარსი შეიძინა. ასლან აბაშიძე ინარჩუნებს კარგ ურთიერთობას ჩრდილოეთ კავკასიისა და აფხაზეთის ლიდერებთან; მას დიდ პატივს სცემენ ზვიად გამსახურდია და ლოთი ქობალია, რაც არაერთხელ განუცხადებიათ; როგორც თავად ბატონი ასლანი ამბობს, „გააჩნია გარკვეული პიროვნული ურთიერთობები მოსკოვში“. თუ გავითვალისწინებთ, რომ აჭარა-თურქეთის საზღვარს რუსეთის სასაზღვრო ჯარები და უშიშროების სამინისტრო იცავენ, ადვილი გასაგებია, თუ ვისთან პირად ურთიერთობებზეა საუბარი. მეორეს მხრივ, ასლან აბაშიძემ არაერთგზის უარყო საქართველოს მაღალ სახელმწიფო პოსტზე დანიშვნის წინადადება, აფხაზეთის კონფლიქტისადმი კი ზომიერი ნეიტრალიტეტი აირჩია. პრაქტიკულად მარცხით დამთავრდა მისი სამშვიდობო მისია — სწორედ ექსპრეზიდენტის მომხრეთა და სამთავრობო ძალებს შორის აბაშიძის შუამავლობით დადებული ხელშეკრულების შემდეგ დაიწყო მასივებული შეტევა გურიზე, სამტრედიასა და ქუთაისზე. რევერანსების დრო აღარ არის და საბოლოო პირდაპირ უნდა ითქვას: თუკი ვაღიარებთ, რომ საქართველოს სახელმწიფოებრიობას ერთიანი ფრონტით უტყვენ ექსპრეზიდენტი, ჩრდილოკავკასიელი კონფედერატები და აფხაზი სეპარატისტები, მაშინ ნებისმიერი სახით ამ ფრონტთან თანამშრომლობას ცენტრალური ხელისუფლების წინააღმდეგ მიმართული ქმედება პქვია. ეს უნდა დაფიქსირდეს ხელისუფლების მიერ, როგორც მითითება, გნებავთ გაურთხილება, თორემ, ღმერთმა ნუ ქნას, მაგრამ დასავლეთ საქართველოში მიმდინარე შეიარაღებული და პირისპირების ესკალაცია საბოლოოდ დაამსობს საქართველოს სახელმწიფოებრიობას. სამწუხაროდ, ამის სამიშროებაც რეალობაა, რადგან პოლიტიკოსთა ნაწილი საკუთარ რწმომეს უფრო მოწოდებით იცავს, კიდრე ქვეყნის ერთიანობას და სუვერენიტეტს.

დროა განსაკუთრებული მსჯელობის საგნად იქცეს აფხაზეთი. ამჯერად არ ვგულისხმობ, მომხდარის შეფასებას და მიზეზების დადგენას. საბოლოოდ აფხაზეთი ერთიანი ქართული სახელმწიფოს ნაწილი უნდა იყოს, თუმცა, თუ ეს საქმე გადაიდო, დღევანდელმა საზოგადოებამ მიჩქმალა, ასეთი პერსპექტივაც თანდათან დაგვიცლდება და საბოლოოდ გაუნუსრციელებულ იქნება იქცევა. ესეც რე-

კომპენტარის გარეშე

დოლარის კურსი 10 დღის განმავლობაში

ორშაბათი 25.10. — 35 000 კუბონი
სამშაბათი 26.10. — 37 000 კუბონი
ოთხშაბათი 27.10. — 38 000 კუბონი
ხუთშაბათი 28.10. — 34 000 კუბონი
პარასკევი 29.10. — 34 000 კუბონი
შაბათი 30.10. — 28 000 კუბონი
კვირა 31.10. — 24 000 კუბონი
ორშაბათი 1.11. — 23 000 კუბონი
სამშაბათი 2.11. — 26 000 კუბონი
ოთხშაბათი 3.11. — 29 000 კუბონი

ვასები გაზეთებზე და ჟურნალებზე

„7 დღე“ — 800 კუბონი
„ივერია ექსპრესი“ — 245 კუბონი
„დრონი“ — 500 კუბონი
„საქართველოს რესპუბლიკა“ — 150 კუბონი
„სინემა“ — 2 000 კუბონი
„ბაია“ — 700 კუბონი

ვასები წიგნებზე

სამეცნიერო — 800 კუბონიდან — 5 000 კუბონამდე
საბავშვო — „ბიბლია ბავშვებისათვის“ — 5 000 კუბონი
სართობი — 500-დან — 1 000 კუბონამდე
გალაქტიონის კრებული — 20 000 კუბონი

ვასები საკანცელარიო ნივთებზე

რვეული სასკოლო — (საერთო) — 1000 კუბონი
რვეული სასკოლო — (12 ფურცლიანი) — 250 კუბონი
კალამი — 300-დან — 5 000 კუბონამდე
სახატავი რვეული — 150 კუბონი

ვასები ტრანსპორტზე

ავტობუსი — 20-დან 2 000 კუბონამდე
ტროლეიბუსი — 20 კუბონი
მეტროპოლიტენი — 20 კუბონი
სამარშრუტო ტაქსი — 3 000-დან 8 000 კუბონამდე

თვითმფრინავის ბილეთები

თბილისი — მოსკოვი — 55 000-დან 70 000 მანეთამდე
თბილისი — ბაქო — ღირდა 21 500 მან. 1.11-დან — 18 250 მან.
პეტერბურგი — 72 000 მან.

მატარებლის ბილეთები

500-დან 5 000-მდე კუბონი

საქალაქთაშორისო ავტობუსით მგზავრობა

15 000-დან 40 000-მდე კუბონი

საყოფაცხოვრებო ნივთები

ჭიქა — 1 800 კუბონიდან 8 000 კუბონამდე
თეფში — კომპლექტი — 100 000 კუბონი
დანა-ჩანგალი — კომპლექტი — (12 ც) — 300 000 კუბონი
ბოქლომი — 5 000 მანეთი
სანთელი — 3 000 კუბონი
ასანთი — 200 კუბონი
სარეცხი ფხვნილი (რუსეთის) — 8 000 კუბონი
ხელსაწმენდი — 5 000 კუბონი
მუშაბა — 175 000 კუბონი
ნათურა — 6 500 კუბონი
ტელევიზორი — 100—500 დოლარი
ტელეფონის აპარატი — 25-დან — 200 დოლარამდე
სარეცხი მანქანა — 700 დოლარი
მაცივარი — 390 დოლარი
გაზის ქურა — 00 დოლარი

კაპიენა

საბონი — 5 000-დან — 10 000 კუბონამდე
შამპუნი — 2 000 კუბონი
სუნამო — 72 000 კუბონი და ზევით
ტუალეტის წყალი — 215 000 კუბონი და ზევით
კბილის პასტა — 20 000 კუბონი
დეზოდორი — 75 000 კუბონი და ზევით
თმის შეღებვა — 20 000 კუბონი
თმის შეჭრა — 5 000-დან 10 000 კუბონამდე

ტანსაცმელი

ჩექმა ქალის — 1 500 000 კუბონი და ზევით
ფეხსაცმელი — 375 000-დან 500 000 კუბონამდე
ფეხსაცმელი კაცის — 420 000-დან — 1 536 000 კუბონამდე
ფეხსაცმელი ბავშვის — 67 000-დან 100 000 კუბონამდე
ლაბადა ქალის — 2 500 000 კუბონი
ქურთუკი კაცის — 7 830 000 კუბონი
ქურთუკი ბავშვის — 375 000 კუბონი
შარვალ-კოსტუმი კაცის — 2 500 000
ჩემპრი ბავშვის — 540 000 კუბონი
ჩემპრი კაცის — 1 536 000 კუბონი
პერანგი კაცის — 300 000 კუბონი
წინდა კაცის — 5 000—40 000 კუბონი
ჩემპრი ქალის — 950 000 კუბონი
საცვალი ბავშვის — 3 500 კუბონი
მაისური ბავშვის — 10 000 კუბონი
ქვედაბოლო ბავშვის — 35 000 კუბონი

საცვალი კაცის — 42 000 კუბონი
მაისური კაცის — 33 000 კუბონი

ბაზრის ფასები

ძროხის ხორცი 1 კგ. — 70—80.000 კუბონი
ღორის ხორცი — 60—70 000 კუბონი
კარტოფილი — 15-20 000 კუბონი
ზეთი — 2 000 მან ან 60 000 კუბონი
კარაქი — 3 500 მან ან 100 000 კუბონი
ყველი — 3-500 მან — 50—70 000 კუბონი
ლობიო — 16-25 000 კუბონი
მარილი — 5 000 კუბონი
კომპოსტო — 6 000 კუბონი
სტაფილო — 20 000 კუბონი
ხახვი — 20 000 კუბონი
ჭარხალი — 10 000 კუბონი
ნიორი — 25 000 კუბონი
კვერცხი 1 ც. — 5 000 კუბონი
კაკალი — 45 000 კუბონი
მაწონი — 5-7 000 კუბონი (ქნლა)
ვერმიშელი — 75 000 კუბონი
ბრინჯი — 16 000 კუბონი
რძის ფხვნილი — 2 200 მანეთი
ერბო 1 კგ. — 100 000 კუბონი
პომიდორი — 15 000 კუბონი
მჭადის ფქვილი — 15 000 კუბონი
ბადრიჯანი — 15 000 კუბონი
შაქარი — 30 000 კუბონი — 1200 მან

საპარკები

კოსმოხი — 7 500 კუბონი
მაგნა — 18 000 კუბონი
განთიადი — 9 000 კუბონი
ასტრა — 4 000 კუბონი
„80“ — 4 000 კუბონი

ხელფასები

სახელმწიფოს მეთაური — 78 000 კუბონი
პრემიერ-მინისტრი — 86 400 კუბონი
ვიცეპრემიერი — 72 800 კუბონი
მინისტრი — 68 000 კუბონი
დეპუტატები — 65 000 კუბონი. სადეპუტატო დანამატი — 27 000 კუბონი
რექტორი (უნივერსიტეტის) — 62 400 კუბონი
პროფესორი — 51 440 კუბონი
მეცნიერ-თანამშრომელი — 39 000 კუბონი
ლაბორანტი — 20 800 კუბონი
სკოლის დირექტორი — 40 000 კუბონი
მასწავლებელი — 30 000 კუბონი
გამომცემელი — 60 000—70 000 კუბონი
პოლიციელი — 35 000 — 43 000 კუბონი
ექიმი — 26 680 კუბონი
ექთანი — 20 220 კუბონი
ბუღალტერი — 18 200 კუბონი
დამლაგებელი — 18 600 კუბონი
გამყიდველი — 9 200 კუბონი

— ბატონო თემურ, ერთი კვირის მანძილზე ძალზე გაიზარდა ინფლაციის ტემპი და კუპონი კიდევ უფრო გაუფასურდა. ჩვენს პირობებშიც კი თავზარდაცემი იყო ამ ვარდნის ტემპი. რით ახსნით ამ მოვლენას? — მოვლენათა ამგვარი განვითარება რამენიმე ფაქტორზე განაპირობება. ამთავან უმთავრესია ის ე.წ. ლიბერალური საკრედიტო პოლიტიკა, რომელსაც ამ ბოლო ათი თუ თერთმეტი თვის მანძილზე ახორციელებდა ეროვნული ბანკი. პარლამენტის საფინანსო კომისიას არაერთხელ აღუნიშნავს, რომ ეროვნული ბანკის ამგვარი ქმედება არასწორი იყო, მაგრამ, სამწუხაროდ, ჩვენი ლაპარაკი ლაპარაკად რჩებოდა. მეორე უარყოფითი ფაქტორი გახლავთ უნაღდო ფულადი მასის მოძალდება ბაზარზე. შემდგომ ამას დაერთო ბოლოდროინდელი გადაწყვეტილება, როცა 225 მილიარდი კუპონი გაიცა სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის დამზადებაზე (აქედან ყურძენზე გაიცა 125 მილიარდი კუპონი). ახლა იგივე ღონისძიებები დაგეგმილი კარტოფილის, ციტრუსების დამზადებაზე. გარდა ამისა, ფასების აწევაზე დიდად იმოქმედებდა მინისტრთა კაბინეტის დადგენილებამ მოსახლეობის ანაბრების ინდექსაციის შესახებ. ამან დიდი აქტივობა გამოიწვია ბაზარზე.

— რა გვქვია ახდენს პარლამენტი ეროვნული ბანკის ფულად-საკრედიტო პოლიტიკაზე? — ფულად-საკრედიტო სისტემის რეგულირების კანონის თანახმად, ერთიანი სახელმწიფო ფულად-საკრედიტო პოლიტიკის პროექტი წარმოადგენს უნდა იქნას პარლამენტში ბიუჯეტის პროექტთან ერთად. პარლამენტმა მოახერხა მხოლოდ პირველი კვარტლის ბიუჯეტის დამტკიცება, დანარჩენი თვეების ბიუჯეტის განხილვა აგვისტომდე ვერ მოხერხდა, რამაც შეუძლებელი გახადა და აზრიც დაუკარგა ერთიანი ფულად-საკრედიტო პროექტის განხილვას. ამან გამოიწვია ის, რომ პარლამენტს არ მიუღია არავითარი საკანონმდებლო აქტი ფინანსებთან დაკავშირებით. ამდენად პარლამენტის ეროვნულ ბანკზე ზემოქმედების საშუალებები ძალიან ნაკლები იყო, თუმცა არსებობდა შეთანხმება, რომ დიდი კრედიტები უნდა გაცემულიყო მხოლოდ რესპუბლიკის გარეთ ანგარიშსწორებისათვის. ამით შესაძლებელი გახდებოდა საქართველოში, დახურულ სისტემაში გავრცეობისა ფულადი მასა.

— არსებობს ეჭვი, რომ CHF-ში შესვლით და ერთიან სამანეთო ზონაში გაერთიანების პერსპექტივით კუპონი გაიზარდა. თქვენ რას ფიქრობთ? — ახლა ხშირად გამოთქვამენ ეჭვს, რომ არ კეთდებოდა ყველაფერი შეგნებულად, რათა შემდგომ CHF-ში შესვლა გამართლებულიყო. თამამად შემიძლია ვთქვა, რომ ასეთი ეჭვის საფუძველი არ არსებობს. შეგნებულად,

იქნება რუსული მანეთის ინფლაციის კონტროლი. ეს საგნებით ლოგიკურია, რადგან რუსეთის ეკონომიკა და ფინანსური სისტემა ვერ აწევს, ვერ გაუმტებს ამხელა დატვირთვას. — და მაინც, ამ ბოლო დროს ძალზე აქტიურად აღაპარადენ ახალი ტიპის სამანეთო ზონის შექმნის შესახებ... — CHF-ს ქვეყნების ეკონომიკურ ხელშე-

დი და უნაღდო კუპონის გათანაბრება, ეს უფრო ე.წ. გვერდითი მოვლენაა და არა ძირითადი ფულად-საკრედიტო პოლიტიკის ქვეყნის მხრიდან არის ფასების სტაბილიზაცია, ფასების სტაბილიზაცია. ამით იზრდება მიმოქცევაში მყოფი ფულადი მასა, რაც თავისთავად ფასების კიდევ უფრო გაზრდას იწვევს და ეს პროცესი გრძელდება. ასეთი რამ არავითარ ქვეყანაში მომხდარა. ამ პროცესის შეჩერების ერთადერთი საშუალებაა ფასებზე ზემოქმედება ფულადი მასისა და საპროცენტო განაკვეთის საშუალებით. ჩვენი ეკონომიკა ახლა კრიტიკულ სიტუაციაშია. „შოკური თერაპიის“ შოკის პერიოდმა ასე თუ ისე გაიარა. ახლა უნდა გადაიდგას კონკრეტული ნაბიჯები ფულად-საკრედიტო სისტემის სტაბილიზებისათვის. ეკონომიკური რეფორმა ფულად-საკრედიტო სისტემის გარდაქმნით უნდა დაიწყოს და შემდგომ მოგვარდეს სხვა დანარჩენი საკითხები (პრივატიზაცია, წარმოება და სხვა). ფულად-საკრედიტო სისტემის რეფორმამ, ე.წ. მძიმე ფულის პოლიტიკის გატარებამ, კრედიტების შეზღუდვამ, ფულადი მასის შემცირებამ და ამის პარალელურად პრივატიზაციის განხორციელებამ უნდა გააუმჯობესოს მდგომარეობა.

— და ბოლოს, ბატონო თემურ, მაინც რა ელის კუპონი? — თუ ჩვენ გავატარებთ იმ ფულად-საკრედიტო პოლიტიკას, რომელზეც ზემოთ იყო საუბარი, თუ გავითვალისწინებთ და განვახორციელებთ საერთაშორისო ორგანიზაციების რეკომენდაციებს, ანგარიშს გავუწევთ სხვა ქვეყნების, მათ შორის აღმოსავლეთ ევროპისა და რუსეთის გამოცდილებას, ერთი სიტყვით, დავადგებთ ქვეყნის კაპიტალიზმის გზას, კუპონისა და, საერთოდ, ქართული ეროვნული ფულის მომავალი ოპტიმისტურად მესახება.

თემურ ბასილია:

ქართული ეროვნული ფულის მომავალი ოპტიმისტურად მესახება

გვესაუბრება საქართველოს პარლამენტის საფინანსო-საბიუჯეტო კომისიის თავმჯდომარე ბატონი თემურ ბასილია

წინასწარგანზრახულად ასეთი პოლიტიკა არავის უწარმოებია, ყველაფერი არაპროფესიონალიზმის, არაკომპეტენტურობის ბრალია. რაც შეეხება სამანეთო ზონაში შესვლას, ეს პრობლემა ძალიან ზუსტად, ნათლად არის დაფიქსირებული ეკონომიკურ ხელშეკრულებაში. თავისთავად ეს ხელშეკრულება ძალზე სერიოზული და საინტერესო დოკუმენტია, სადაც განსაზღვრულია სამანეთო ზონაში ყოფნის ორი ვარიანტი. ერთი ვარიანტია, როცა ხელშეკრულების მონაწილე ქვეყანას აქვს საკუთარი ფულის ერთეული. მეორე — როცა ხელშეკრულების მონაწილე ქვეყნის ტერიტორიაზე რუსული მანეთი წარმოადგენს ერთადერთ საგადასახადო საშუალებას. მხოლოდ სომხეთმა განახორციელა მეორე ვარიანტი, ისიც ძველი საბჭოური მანეთების მიმოქცევით. რაც შეეხება ყაზახეთსა და უზბეკეთს, მათ თავად რუსებმა უთხრეს უარი 1993 წელს გამოშვებულ მანეთებზე. „საერთო სამანეთო ზონის“ შექმნით შემოფარებულია საერთაშორისო სავალუტო ფონდიც. აქ ორ მომენტს განიხილავენ: პირველი ის, რომ ხდება რუსეთის ეკონომიკური გავლენის აღდგენა ყოფილი საბჭოთა კავშირის ტერიტორიაზე და მეორე — ამხელა ტერიტორიაზე შეუძლებელი

კრულებში პირდაპირ არის ნათქვამი, რომ თუ რესპუბლიკა საგადასახადო საშუალებად გამოიყენებს რუსულ მანეთს, ეს საკითხი რეგულირდება რუსეთის ფედერაციასა და ამ რესპუბლიკას შორის დადებული ცალკე ხელშეკრულებით. ამიტომ მიმაჩნია, რომ რაც არ უნდა დიდი იყოს ერთიანი სამანეთო ზონის შექმნის სურვილი, ეს საკითხი მაინც რესპუბლიკებთან ცალკე დადებული ხელშეკრულებებით გადაწყდება. აქვე გასათვალისწინებელია ერთი მომენტიც — სამანეთო ზონაში შესვლით რესპუბლიკის ეროვნული ბანკის უფლებები გადაეცემა რუსეთის ცენტრალურ ბანკს. ვეჭვობ, რომ ამით დაინტერესებული იყოს რუსეთი, რომელიც რუსული მანეთის შემოტანით იძულებული გახდება „აიკიდოს“ სავალუტო მდგომარეობაში მყოფი საქართველოს ეკონომიკური და საფინანსო სისტემა.

— როდის უნდა ვივარაუდოთ ნაღდი და უნაღდო კუპონის ღირებულების ერთმანეთთან გასწორება და საერთოდ რა კეთდება ამ მიმართულებით? — როდესაც სახელმწიფო ფინანსური პოლიტიკის სტრატეგიას განსაზღვრავს, უნდა დაისახოს ამ პოლიტიკის პრიორიტეტები. ჩემი ღრმა რწმენით ნაკლებმნიშვნელოვანია ნაღ-

ბისათვის. ეკონომიკური რეფორმა ფულად-საკრედიტო სისტემის გარდაქმნით უნდა დაიწყოს და შემდგომ მოგვარდეს სხვა დანარჩენი საკითხები (პრივატიზაცია, წარმოება და სხვა). ფულად-საკრედიტო სისტემის რეფორმამ, ე.წ. მძიმე ფულის პოლიტიკის გატარებამ, კრედიტების შეზღუდვამ, ფულადი მასის შემცირებამ და ამის პარალელურად პრივატიზაციის განხორციელებამ უნდა გააუმჯობესოს მდგომარეობა.

— და ბოლოს, ბატონო თემურ, მაინც რა ელის კუპონი?

— თუ ჩვენ გავატარებთ იმ ფულად-საკრედიტო პოლიტიკას, რომელზეც ზემოთ იყო საუბარი, თუ გავითვალისწინებთ და განვახორციელებთ საერთაშორისო ორგანიზაციების რეკომენდაციებს, ანგარიშს გავუწევთ სხვა ქვეყნების, მათ შორის აღმოსავლეთ ევროპისა და რუსეთის გამოცდილებას, ერთი სიტყვით, დავადგებთ ქვეყნის კაპიტალიზმის გზას, კუპონისა და, საერთოდ, ქართული ეროვნული ფულის მომავალი ოპტიმისტურად მესახება.

ესაუბრა

კაპიტა ვაშაძიძე

პრივატიზაციის პროცესის უნდა დაჩქარდეს

საბაზრო ეკონომიკაზე გადასვლისას უდიდესი როლი ეპისწამება სახელმწიფო ქონების პრივატიზაციას. ჩვენს ქვეყანაში, სადაც დღეს-სათვის პრაქტიკულად გაჩენილია საწარმოთა უმრავლესობა, სოფლის მეურნეობის ძირითადი დარგები სახელმწიფო მფლობელობაშია. სახელმწიფო საზონის შემსახვის თითქმის ერთადერთ საშუალებად დაგვრჩა უძრავი და მოძრავი ქონების გაყიდვის უმარტივესი გზა — სახელმწიფო ქონების პრივატიზაცია. პრივატიზაციის პროცესი უნდა დაჩქარდეს, რადგან სახელმწიფო ქონების პრივატიზაცია უნდა გახდეს სახელმწიფო ქონების პრივატიზაციის პროცესი. ამ დაწყებაზე უნდა დაგვიწყოს სახელმწიფო ქონების პრივატიზაციის პროცესი. ამ დაწყებაზე უნდა დაგვიწყოს სახელმწიფო ქონების პრივატიზაციის პროცესი.

თბილისის სახელმწიფო ქონების მართვის სამმართველომ, რომელსაც ხელმძღვანელობს გამოცდილი სამეურნეო მუშაკი გურამ დიდბარძი, 1993 წლის დასაწყისისათვის დაასრულა არსებული ყველა პრივატიზაციის დაგეგმვები, შეიქმნა სათანადო დოკუმენტაცია და 1993 წლის მარტიდან დაიწყო მათი პრივატიზაცია. მთავარ მიზანს აქვს პრივატიზაციის ფორმების, თბილისის სახელმწიფო ქონების მართვის სამმართველომ შეადგენს სთავაზობს საპრივატიზაციო ობიექტების აუქციონის, კონკურსის, ლიკიტაციის საშუალებად გარდაქმნის და იჯარა-გამოსყიდვის წესით საკუთრებაში გადაცემას. კონკურსის წესით გაყიდვისას საპრივატიზაციო ობიექტი ინარჩუნებს პროფილს და უნდა აკმაყოფი-

ბის მართვის სამმართველოში მიმდინარეობს პრივატიზაციის ამ ფორმის მოსაზრებად სამუშაოები და უახლოეს მომავალში მსურველებს შესაძლებლობა მიეცემათ არჩევიან შეაჩერონ სახელმწიფო ქონების საკუთრებაში გადაცემის შეტად საინტერესო ფორმები.

მათ, ვინც 1989 წლის სსრკ-ის იჯარის კანონის შესაბამისად იჯარა-გამოსყიდვის წესით აიღო ესა თუ ის ობიექტი, შესაძლებლობა ეძლევათ, აიღონ საკუთრების დამტკიცების მოწმობა მხოლოდ მას შემდეგ, რაც სპეციალური კომისია დაადგენს იჯარის კანონიერებას და მოცემული ყველა პირობის დაცულობას.

თბილისის სახელმწიფო ქონების მართვის სამმართველო ორბიექტების პრივატიზებას ახდენს მხოლოდ ნაღდი კუპონებზე. დღემდე არც ერთი გასაყიდი ქონების პრივატიზება არ მომხდარა არც უნაღდო ანგარიშსწორებით და არც რომელიმე სხვა ვალუტაზე.

განსაკუთრებით უნდა აღინიშნოს, რომ გასაყიდად გამოტანილი ყველა ობიექტი არ ექვემდებარება სრულ პრივატიზებას. საცხოვრებელი სახლების პირველ სართულზე განლაგებული ობიექტები მყიდველებს გადაეცემათ იჯარით 5-10 წლის ვადით, ხოლო იქ არსებული წარმოების საშუალებები კი საკუთრების უფლებით. აგრეთვე არ ხდება იმ ცალკე მდგომარეობა-ნაგებობების სრული პრივატიზაცია, რომლებიც ქალაქის საბინაო მეურნეო-

ბის სამმართველოს ბალანსზე ირიცხება. მხატვრულად რომ ვთქვათ, ამ ეტაპზე სრული პრივატიზაცია ხდება მხოლოდ თბილისში მიმოფანტული ჯიხულებისა.

ახლა კი გავცნოთ პრივატიზაციის პროცესის მიმდინარეობას და ვნახოთ რამდენად ქმედითურაა-ინა თბილისის სახელმწიფო ქონების მართვის სამმართველოს საქმიანობა.

კონკურსის წესი

თბილისში 1993 წლის მარტიდან ჩატარდა 11 კონკურსი, სადაც პრივატიზებულია 71 ობიექტი. ამ ობიექტების სასტარტო ღირებულება შეფასებული იყო 63398,4 ათას კუპონად. კონკურსის შედეგად ამოღებულია თანხა 31 შეიღებინა 1106496,7 ათას კუპონი, ე.ი. 1043101,3 ათასი კუპონით მეტი. სასტარტო ფასისა და საბოლოო ფასს შორის საკმაოდ დიდი სხვაობა შეიძლება იგრავიოდ იხილნას. პირველი ვარიანტი: სახელმწიფო ქონების მართვის სამმართველოს მიერ შემუშავებული საკონკურსო პირობები მაქსიმალურად უწყობს ხელს კოლოსალურ მოგებას.

მეორე ვარიანტი: საპრივატიზაციო ობიექტების სასტარტო ფასის დადგენის კრიტერიუმები აშკარად ითხოვს სრულყოფას.

კონკურსზე გატანილი 71 ობიექტიდან 16 იყო ცალკე მდგომარეობაში. საინტერესოა კონკურსში მონაწილე პირთა რაოდენობაც. 16 შენობიდან ერთ ობიექტზე კონკუ-

რსში მონაწილეობდა 4 პირი, ორ ობიექტზე იყო ორ-ორი განაცხადი, ხოლო დანარჩენი 13 შენობის შესყიდვა სურდა თითო პირს.

კონკურსის წესით 55 ობიექტი პრივატიზებულია ფართის 5-დან 10 წლამდე იჯარით გადაცემის ვადით, ხოლო იქ არსებული საწარმოო საშუალებები გაყიდულია. აქ ორ-ორი განაცხადი შესული იყო 10 ობიექტზე, სამ-სამი განაცხადი — სამ ობიექტზე, ოთხ-ოთხი განაცხადი — ორზე, ხუთი განაცხადი — ერთზე, ხოლო დანარჩენებზე — თითო.

მყიდველებს გარკვეული მიზეზებით არ ვასახელებთ. ერთს კი ვიტყვი: კონკურსზე გატანილი 71 ობიექტიდან შრომითმა კოლექტივებმა გამოისყიდა 53 ობიექტი ანუ 74,6 პროცენტი. კერძო პირებმა — 8 ანუ 11,26 პროცენტი, ხოლო სხვადასხვა ფორმებში და საწარმოებში — 10 ანუ 14,08 პროცენტი.

აუქციონის წესი

1993 წლის მარტიდან ჩატარდა 13 აუქციონი, სადაც პრივატიზებულია 70 ობიექტი, რომელთა სასტარტო ფასი იყო 200727,5 ათასი კუპონი, ხოლო აუქციონით ამონაგებმა თანხა შეადგინა 825054,9 ათასი კუპონი. სახელმწიფო ქონების მართვის სამმართველოს საქმიანობის შედეგად ამ შემთხვევაში მოგებულია 624327,4 ათასი კუპონი.

დასასრული მ.783.96

აპერიკის შერეობული შტატების ფედერალური სარეზერვო სისტემა

ამერიკის შერეობული შტატების ცენტრალური ბანკი ოფიციალურად ფედერალურ სარეზერვო სისტემას უწოდებენ. მისი იურიდიული მთავალი მფლობელია ფედერალური და აეროთიანების ექსპლუატაციის დეპარტამენტი მნიშვნელოვანი ბანკის ფედერალური სარეზერვო სისტემის ძირითადი ფუნქციაა ქვეყანაში ფულადი მასისა და კრედიტების კონტროლი. ეთქვით, შერეობული შტატების მრეწველობაში საქმეები უზიაროდ მიდის, იზრდება უმუშევრობა. ასეთ დროს ფედერალური სარეზერვო სისტემა მიმოქცევაში უშვებს ფულის დიდ მასას, ზრდის კრედიტებს; სხვა დროს კი, როდესაც მთავრობისა თუ კერძო მეწარმეების საწარმოო დანახარჯების გაზრდა ფასების აწევას იწვევს, ცენტრალური ბანკი კვდება ფულადი მასისა და ამერიკის კრედიტებს. ამ ღონისძიებებით, უნდა გადაიტანოს ოთხი ძირითადი ამოცანა. ეს ამოცანებია: მოსახლეობის უზრუნველყოფა სამუშაო ადგილებით, ფასების შედარებითი სტაბილურობა, ეკონომიკური პროგრესი და საგარეო სახადო ბალანსის მდგრადობა შერეობულ შტატებსა და სხვა ქვეყნებს შორის.

ფედერალური სარეზერვო სისტემის განაგებს შვიდი კაცისაგან შემდგარი მმართველთა საბჭო, რომლის წევრებსა და თავმჯდომარეს ნიშნავს ამერიკის შერეობული შტატების პრეზიდენტი და ამტკიცებს სენატი. საბჭოს უფლებამოსილება 14 წლით განისაზღვრება; მმართველთა საბჭოს ხელმძღვანელობს თორმეტი „საოლქო ბანკის მუშაობას, ეს უკანასკნელი კი წარმოადგენს ადგილობრივი მნიშვნელობის ბანკების — ფედერალური სარეზერვო სისტემის წევრების საქმიანობას. შერეობული შტატებში ითვლება, რომ მმართველთა საბჭოს უფლებამოსილება თანამდებობა, თავისი მნიშვნელობით, მხოლოდ პრეზიდენტისას თუ ჩამოყვარდება. ფედერალური სარეზერვო სისტემის მეთაური კარგად უნდა ერკვეოდეს ბაზრის წინააღმდეგობრიობაში და ეკონომიკის წვრილმანებში, აუცილებელია იყოს ქვეყნის ორატორი, რათა საკადრისად დაუხვედეს შარბანი კონგრესმენებისა თუ თეთრი სახლის მრჩეველთა შემოტევებს, დამაჯერებლად ეკამათოს ფინანსთა მინისტრებსა და თვით პრეზიდენტებსაც კი.

ყოველწლიურად წინასწარ განისაზღვრება ფედერალური სარეზერვო სისტემის ძირითადი ამოცანები და წლის განმავლობაში სულ ცოტა ოთხჯერ მაინც ხდება დასახული გეგმის კორექტირება. გრძელვადიანი ფინანსური გეგმების შემუშავება ევალება თავისუფალი ბაზრის ფედერალური კომიტეტს, რომლის შემადგენლობაში შედის ფედერალური სარეზერვო სისტემის მმართველთა საბჭოს 7 წევრი და 12-დან 5 საოლქო ბანკის პრეზიდენტი. კომიტეტი ყოველთვიურ შეკრებებზე განიხილავს უახლოესი კვირების პროექტებს. კერძოდ, რა პროორიტეტული მიმართულებებია ეკონომიკაში, როგორია კრედიტებზე მოთხოვნილების პერსპექტივა, შესაბამისა თუ არა ფინანსური მარაგი ფულზე შესაძლო მოთხოვნილებას და ა.შ. კომიტეტი ყუარდლებით განიხილავს ფინანსურ პროგნოზებს და მსჯელობის შედეგად არჩევს

ერთ გარკვეულ სტრატეგიულ გეგმას, რომლის განხორციელება ევალება თავისუფალი ბაზრის ნიუ-იორკის განყოფილების მმართველს. მისი ძირითადი მოვალეობაა კრედიტების რეგულირება და გადასახადების პროცენტულ დიპაზონის დაცვა.

კრედიტებზე პროცენტული გადასახადები ყოველი თვის დასაწყისში წინასწარ დგინდება. ფედერალური სარეზერვო სისტემის ეკონომისტები ანგარიშობენ, რა რაოდენობის კაპიტალი შეიძლება მოიხსნას ერთი თვის განმავლობაში სარეზერვო ფონდიდან. აქვე განისაზღვრება ფონდის შევსების ღონისძიებებიც. მთავარი მონაცემი, რითაც ეკონომისტები ხელმძღვანელობენ, არის თავისუფალი ბაზრის უახლოესი ტენდენციები. თავისუფალი ბაზრის ნიუ-იორკის განყოფილებას ევალება შეიძინოს ფინანსური ქაღალდები, როცა საპროცენტო გადასახადები მაქსიმუმს აღწევს და გაყიდოს ისინი გადასახადების შემცირების შემთხვევაში. ამით ხდება სარეზერვო ფონდის შევსება.

მაგრამ ეს ყველაფერი ასე იოლად მხოლოდ გარეგნულად ჩანს. პროგნოზირების სირთულე ზნირად შეცდომების მიზეზი ხდება. მრავლადაა შემთხვევები, როცა ფედერალური სარეზერვო სისტემა კვირების ან თვეების განმავლობაში ვერ აკონტროლებს ფულის მარაგსა და საპროცენტო გადასახადებს. გადის საკმაოდ დიდი დრო, ექვსი-ცხრა თვე, ვიდრე ფინანსების მმართველთა მიერ დასახული ღონისძიებები შედეგს გამოიღებს.

შეცდომების მთავარ მიზეზად ითვლება ეკონომიკის განვითარების საერთო მიმართულების არასწორი განსაზღვრა. შედეგად ან ძალზე შემცირებული ან ძალზე გადიტარებულია ეკონომიკაში კაპიტალის დაბანდება. ეკონომიკის განვითარებაში ზნირა რადიკალური ცვლილებები, რაც ართულებს ფინანსების მართვას. ამას ემატება ფულადი მიმოქცევის ძალზე გართულებული სტატისტიკა. თითქმის შეუძლებელია შეცდომების გამორიცხვა, რადგან ამერიკაში მოქმედებს უამრავი პატარა შემნახველი საღარო, საკრედიტო კავშირი და მცირე კაპიტალბრუნვის კერძო ბანკი. ისინი არ ითვლებიან ფედერალური სარეზერვო სისტემის წევრებად, ამიტომ ფედერალური სარეზერვო სისტემის საბჭოში ანგარიშს ყოველ სამ თვეში ერთხელ წარადგენენ. სისტემის წევრი დაწესებულებები ყოველკვირულად მოწმდებიან და აქაც არ არის გამორიცხული კურორუბი. მაგალითად, ერთხელ კომპიუტერის შეცდომამ ერთ-ერთი ბანკის ანგარიში მთელი 500 მილიონი დოლარით „დაამახინჯა“. ამიტომ ფედერალური სარეზერვო სისტემის საბჭო, არც თუ იშვიათად, გარკვეული პერიოდის განმავლობაში კარგავს კონტროლს ფინანსების მდგომარეობაზე, თუმცა ეკონომისტთა პროფესიონალიზმითა თუ საბჭოს წევრების შეუპოვრობით, საბოლოო ჯამში ფედერალური სარეზერვო სისტემის მუშაობა გადამწყვეტ გავლენას ახდენს შერეობული შტატების ეკონომიკაზე, ფინანსებსა და საბანკო სისტემაზე.

ზემოთ უკვე ითქვა, რომ ფულადი რე-

ზერვების შევსება ხდება ფინანსური ქაღალდების ყიდვა-გაყიდვით და ეს მოვალეობა, სხვა ყოველდღიურ საქმეებთან ერთად, დაკისრებული აქვს თავისუფალი ბაზრის ნიუ-იორკის განყოფილების მმართველს. იგი განსაზღვრავს, რა უფრო მომგებიანია — აქციებისა და ობლიგაციების ყიდვა თუ გაყიდვა. ამავე დროს ყოველდღიურად მიმართავს მმართველთა საბჭოს ვაშინგტონში და არკვევს, ღირს თუ არა საგულტო ვაჭრობაში და ოპერაციებში მონაწილეობის მიღება. ფედერალური სარეზერვო სისტემის მონაწილეობა სავაჭრო ოპერაციებში დიდ ხარჯებთანა დაკავშირებულია, რაც თავისთავად ფულადი რეზერვის შემცირების საფრთხეს შეიცავს. ეს რომ არ მოხდეს, მმართველთა საბჭო აწესებს პროცენტულ ნორმას, რომლის მიხედვითაც ყოველი ბანკი ვალდებულია, შემოსული თანხის გარკვეული ნაწილი ჩარიცხოს ხელუხლებელ ფონდში.

ეთქვათ, თავისუფალი ბაზრის ნიუ-იორკის განყოფილებამ შეიძინა 100 ათას დოლარად ღირებულ ფინანსური ქაღალდები. ფედერალური სარეზერვო სისტემა გამოქვს ქვითარს, რომლის მიხედვითაც ერთ-ერთ ბანკში გადაირიცხება ღირებულება და ამით შეივსება ამ ბანკის ფინანსური ფონდი. იგივე ფედერალური სარეზერვო სისტემის განკარგულებით ბანკი ვალდებულია 16 პროცენტზე, ანუ 16 ათასი დოლარი ჩარიცხოს ხელუხლებელ ფონდში, დარჩენილი 84 ათასი დოლარი კი შეუძლია გასცეს სესხად. ფირმა, რომელიც ამ თანხას ისესხებს, გადაიტანს მას სხვა ბანკში რომელიც ვალდებულია ისევე მოიქცეს, როგორც პირველი ბანკი. ამგვარად, თითქმის მთელი გადახდილი თანხა გადაიწოდება და საბოლოოდ მაინც ფედერალური სარეზერვო სისტემის განმგებლობაში რჩება. ამ ერთი შეხედვით მარტივი მექანიზმით ფინანსები თან პრუხვდება და თანაც კონტროლს ექვემდებარება.

ძალზე ძნელია ერთ საგაზეთო სტატიაში ამერიკის შერეობული შტატების საფინანსო სისტემის მართვის სირთულეთა სრული წარმოჩენა. ფინანსების მდგომარეობა განაპირობებს სახელმწიფოს ეკონომიკურ პოტენციალს, ცხოვრების საერთო დონეს, ინფლაციის ტემპს, მოსახლეობის სამუშაო ადგილებით უზრუნველყოფასა და სხვა მრავალ კომპონენტს, რითაც საბოლოო ჯამში განისაზღვრება ქვეყნის კეთილდღეობა. თანაც, ყველაფერთან ერთად, ფედერალური სარეზერვო სისტემის მმართველთა საბჭომ უნდა გაითვალისწინოს ყველას ინტერესები — გიგანტური კორპორაცია იქნება ეს თუ ჩვეულებრივი ამერიკელი ოჯახი. ეთქვით კორპორაციებისათვის გადასახადების შემცირება საშუალებას აძლევს მრეწველობას, უფრო მეტი თანხები გაჟოყოს ინვესტირებისათვის, მაგრამ ეს გამოიწვევს საშუალო ოჯახების ცხოვრების დონის დაცემას, რადგან დიდი მოცულობის ინვესტიციები ფასდება მაღლა წვეს. ამიტომ კორპორაციათა მიმართ ლიბერალისტებისა და ფედერალურმა სარეზერვო სისტემამ არ უნდა დაივიწყოს საშუალო და გაჭირვებული ოჯახები. მათ უნდა შეუმცირდეთ კომუნალური და სხვა

სახის გადასახადები, რათა მეტ-ნაკლებად დაცული იყოს ფასებისა და მოსახლეობის მსყიდველობითი უნარის ბალანსი.

ამგვარ პრობლემათა გადაჭრა მართლაც თავდაუზოგავ შრომასა და უაღრესად მაღალ პროფესიონალურ დონეს მოითხოვს. ამიტომაც ფედერალური სარეზერვო სისტემის მმართველთა საბჭოს თავმჯდომარის პიროვნება ლამის პრეზიდენტთან გათანაწივრებულია. სწორედ ასეთ პიროვნებად წარმოგვიგება ე.წ. რეიგანომიკის ერთ-ერთი მესაქე, 70-იანი წლების დასასრულსა და 80-იან წლებში ფედერალური სარეზერვო სისტემის მმართველთა საბჭოს თავმჯდომარე უილიამ მილერი.

უილიამ მილერმა 1956 წელს დაიწყო სამსახური კომპანია „ტექსტრონში“ და უკვე ოთხი წლის შემდეგ მისი პრეზიდენტი გახდა. 1974 წლიდან კი, 48 წლის ბოზნესმენს მთელი კორპორაციის თავმჯდომარეობა მიანიდეს. მისი წლიური ხელფასი, ვიდრე ფედერალური სამსახურში ჩადგებოდა, 380000 დოლარი იყო. მას შემდეგ კი, რაც ფედერალური სარეზერვო სისტემის მმართველთა საბჭოს თავმჯდომარედ დაინიშნა, მისი წლიური ხელფასი მხოლოდ 57000 დოლარს შეადგენდა. „ხელფასზე უფრო მნიშვნელოვანი ჩემთვის ის სიამოვნებაა, რასაც წინამდებელობით და პრობლემებთან ჰილდო მიანიჭებს, ამ მხრივ „ტექსტრონში“ მუშაობა უკვე მოსაწყენი გახდა.“ — ასე ხსენს თავის ნაბიჯს თავად მილერი. კოლეგები კი მას ამგვარად ახასიათებენ: „წარმოიდგინეთ ადამიანი, რომელიც ბრძენია, ვით მეფე სოლომონი, ღირსეულია, როგორც თევზისი, კეთილშობილია, როგორც უშიშარი რაინდი, ყოველთვის დაუმარტოვებელი კომპიუტერის სახეობა და ანალიტიკური აზროვნება და მიიღებთ უილიამ მილერის პორტრეტს“. მილერმა არაერთი ადმინისტრაციის გამომცემი (იგი თანამდებობაზე დაინიშნა პრეზიდენტ კარტერის დროს, 1978 წელს და ამ პოსტზე იყო 1991 წლამდე), არაერთი სკანდალი გადაიტანა ამ პერიოდში ამერიკაში, მაგრამ მილერის უმწიკველო რეპუტაცია ვჭვის ქვეშ არავის დაუყენებია.

და ბოლოს, წინამდებარე სტატიის მიზანი იყო წარმოგვიჩინა, თუ როდენ დიდი მნიშვნელობა ენიჭება ფინანსების მართვას ეკონომიკურად განვითარებულ ქვეყნებში, კერძოდ, ამერიკის შერეობულ შტატებში. შევეცადეთ გვეჩვენებინა, თუ რას ნიშნავს პიროვნების როლი, როცა საბჭო ეხება ურთულესი სახელმწიფოებრივი ორგანიზმის ხელმძღვანელობას. რა თქმა უნდა, შეუძლებელია ამერიკის შერეობული შტატებისა და საქართველოს ეკონომიკური სისტემების ურთიერთშედარება, მაგრამ ერთი რამ ცხადია — ეკონომიკური აღმშენებლობა და წინსვლა სწორედ ფინანსური სისტემის გაჯანსაღებით უნდა დაიწყოს.

მოამზადა

კახა კუშანიძე

პრივატიზების პროცესი უნდა დაჩქარდეს

მე-5 აპრილიდან

აუქციონის წესით პრივატიზებული ობიექტებიდან 34 ცალკე მდგომი შენობაა ძირითადი ქონების გამოყიდვით, ხოლო 36 — იჯარის უფლებით.

აუქციონის მსვლელობისას თითო მონაწილე იყო 23 ობიექტი, რომელთაგან 13 ობიექტი შეიძინა შრომითა კოლექტივებმა, ხოლო 10 გარეშე პირებმა და ფირმებმა, ორი მონაწილე იყო 21

ობიექტზე, საიდანაც 13 შემთხვევაში ქონება დარჩა შრომით კოლექტივებს.

ჩატარებულ აუქციონებზე 36 ობიექტი ფართზე იჯარის უფლებით შესყიდულია შრომით კოლექტივების, 27 — კერძო პირების, ხოლო 7 — ფირმების მიერ.

კონკურსებსა და აუქციონებზე თავი იჩინა ჩვენში ამ ბოლო დროს კარგად ფეხმოკიდებულმა უპასუხისმგებლობამ. პრივატიზებული 18 ობიექტის სასტა-

რტო ფასი 18158,8 მილიონი კუბონი კონკურსებსა და აუქციონებზე გაიზარდა 1150377,2 ათას კუბონამდე, რომელთა გადახდაზე მყიდველებმა უარი განაცხადეს. მათ წინააღმდეგ აღძრულია სარჩელი ჯარიმის დასასჯისრებად. უპასუხისმგებლოდ იქცევიან როგორც შრომითი კოლექტივები, ასევე კერძო პირები და ფირმები. თანამედროვე ქი-სები და ოსტაპ ბენდერები, როგორც ვხედავთ არც ჩვენს აუქციონებს აქლია. კურორტ-

ბის სფეროს განეკუთვნება წყნეთში მდებარე N 13 სახურსათო მაღაზიის ფილიალის გაყიდვის ფაქტიც. თავად განსაჯეთ 90 კვ.მ. ფართის მაღაზიის საწყისი ფასი იყო 336 ათასი კუბონი, ხოლო გაიყიდა 54 მილიონ კუბონად.

როგორც ვხედავთ ჯერჯერო-ბით თბილისში პრივატიზებულია 141 ობიექტი, რაც ზღვაში წვეთია. არც ამოღებული თანხა ჩვენი გაუბედურებული ეკონომიკისათვის მნიშვნელოვანი. ცხად-

ზე უტყდადის: პრივატიზაციის პროცესი უნდა დაჩქარდეს; უნდა გადამუშავდეს სახელმწიფო ქონების პრივატიზების შესახებ საქართველოს რესპუბლიკის მთავრობის 1992 წლის 29 მაისის N 612 დადგენილებით დამტკიცებული დებულებები „სახელმწიფო ქონების პრივატიზაციისათვის დადგენილი წესები“ და „სახელმწიფო ქონების აუქციონით გაყიდვის შესახებ“, რათა კეთილგაყოს ჩვენ ყველას.

კახიძე სალია

ბრძოლის წინ
თეთრი გიორგის
მხედრობას

ქართველს ბრწყინვალე ისტორიამ ამოგვიჩაჩა
სამკვიდრო ქვეყანა;
გრამ საქართველოს საზღვარი დაიდება ღღეს
დ იქ სადაზისაც მისწვდება ჩვენი მამაცი
შპს ლილი.

[illegible][illegible]

— ღელს, როცა ბედისწერა კარგზე გვირგვს, და
როცა იტანს კიდევ ახლოდგმა საჭარბელოს მეორე
ბაზა უაზრ —
— ზენ, — როგორც დაღაღისი, — ყოველ
სა-ქარაღიწზე ვუყვივთ თეთრი გიორგის მხედრობას,
არც იქნა გელს:

პავლე ინგოროვსკი
„საბჭოთაველო“, 1918, 18 დეკემბრის დღე

[illegible][illegible][illegible][illegible]

და და ურუილ გავიგონებებს ფიქრს იმის გარდა, რა
 ახალი ურუილად მივდივარ ფერად აკავსაბიანს" ჩვენი
 ლიტერატურის ისტორიაში, ვინ იცის, ასეთი — გარეგნულად
 ადამიანი — სასიყვარულო შეგავსებნიდან რამდენი მიუთვლებოდა.
 სხვა რომც არ იყო, ჯერ მარტო — ეს იტყობა
 "არაბიტრის" თარგმანიც სავსებით საჭიროა.

მარიალას, აკავსაბიანს" კრებულითურთ ფერად იტყობა
 და ამაყად რასად, იმ-რომ კრებად გამოვიდა, 1924 წელს
 ესთი, კიდეც იმთი, გერმანიისხული ნიშნის უნდა გამოვიდეს

[illegible][illegible][illegible]

ეროვნული ავღიანიანების უნდა მოცულად,
გარეუკ თქალისათვის მიყურებინათ და მალულად
ბელისუფლების ნინამეც თავის გამპრეტების
როდობა: ხომ სედეთ, ეროვნულ სულისკვეთებს

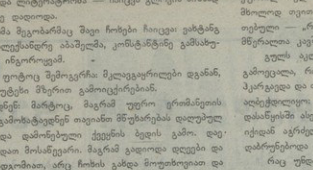
მედი და
მატერულ

მე

როსტომა ჩხვიძე

ჩაფინანსებული იმპერია

(აიმაკი, ქიუღი, გოგია, ქიუღი პავლე ენგოტოშვილი)

[illegible][illegible][illegible][illegible]

მზადარიყო მთლიანი გამოშვებული ქარაუღლი
მოქმედებისა და აზროვნებისა.
ისე დაბეჭდილებით აღარ შეიკრებოდა ჯენი
დღეისათვის
ლოდ, ივინა
შეატყრულ
თარგმანები
ცაყილებით
შვრით.

ნათელმწიფი
გაქსეფიანა
ნა რე
კადავა
ქსიანო
სოფელ
მელ-მისა
რედა
მოიჭაფა
მოთას
და ირე
ბაი
ნაწილები
ნაწილი
ნაწილი
დაწინა

[illegible]

რომ უნდა გავჩინო — მი უყვარს უფროაოც
რომ ვერაღებ ტატიშვილის რეჟისორის ფედანში
გინება პავლე ინგოროვას ბრძოლა დაწინაურებული
მუხტანშვილის სახელები და თვალსაზრისით, ზოლო
კარიანთან მთელი ეს მონაკვეთი ამოღებულია.
საინტერესოა ეს სახელები ვთქვათ ინგოროვას და
გერბასა და, მით უფრო, ქუბის უფლებებს არავის
ჩარეცხის ბრალი უნდა იყოს, რომ პავლე ინგოროვაც

გამოსათხოვარი

ფაღარიკო ფელინი

როცა მომავალში ადამიანები მოინდომებენ ჩაწვდნენ XX საუკუნის არსს, ერთ-ერთი მთავარი მხატვრული ფენომენი, რომელშიც ისინი ამ არსს აღმოაჩენენ, ფედერიკო ფელინის შემოქმედება იქნება.

სახეობრივი სამყარო, რომელიც ფელინიმ შექმნა, გროტესკულად აწიშვლებს თანამედროვე ადამიანის ავადმყოფობას, მაგრამ ეს რაღაც საოცრებით შერწყმულია დიდ სიცოცხლის ხალისთან, სიცოცხლის პიკანტური გემოს შეგრძნებასთან, ცხოვრების, როგორც მძაფრად-მომხიბლავი თამაშის, კარნავალის თბილ ხედვასთან. ფელინის მხატვრული მზერა, რომელიც ადამი-

ნის არსებობის მთელ საშინელებას, კოშმარულობას ჰვრეტს, დიდსულოვანი იუმორით არის შერბილებული.

ფელინიმ, ერთ-ერთმა უპირველესმა, კინო — ეს ტექნიკის უსასაკო პირმშო — აქცია ისეთივე შალაღი სულიერებით გამსჭვალულ ხელოვნებად, როგორიც ხელოვნების მრავალსაუკუნოვანი ტრადიციის მქონე დარგებია — ლიტერატურა, მუსიკა, მხატვრობა. მის ფილმებში არაჩვეულებრივი სიუხვითაა შექერილი სამყაროს მრავალფეროვნება, მრავალმნიშვნელობა, მრავალტონიანობა. აქ სიმდაბლე, ამაღლებულობა, კომიზმი, ტრაგიკულობა, სიხარული, სასოწარკვეთა და სხვა ურთიერთპოლარული სა-

წყისები ისე თანაარსებობს, რომ მათგან ვერც ერთი ვერ ბატონდება და ყოველივე ეს წარმოდგება, როგორც ყოფიერების მარადიული ცვლადობის და განახლებადობის, სიცოცხლის მარადიულ პლასტიკურობის ვრცელი და მძლავრი განსახიერება.

საუკუნის მიწურულს დასრულდა ამ საუკუნის ერთ-ერთი ყველაზე ელვარე მხატვრული ინდივიდუალობის სიცოცხლე. მაყურებელს კი დარჩა მადლიერების გრძნობა, რომელსაც ყოველთვის ასე უშუალოდ როდი იწვევს თუნდაც დიდი ხელოვნება, — მას უპირველესად ის ხელოვნება ბადებს, რომელიც განათებულია შემოქმედის ადამიანური ბუნების მომხიბვლელი კეთილშობილებით.

„პაპასიონის“ რეჟისორი

მუსიკა

ქალაქი ბახის მუსიკა

29 ოქტომბერს სიმფონიური მუსიკის დარბაზში გაიმართა საქართველოს სახელმწიფო სიმფონიური ორკესტრისა და საქართველოს სახელმწიფო საგუნდო კაპელის კონცერტი. შესრულდა დიდი გერმანელი კომპოზიტორის იოჰან სებასტიან ბახის მუსიკა. თუ გავითვალისწინებთ იმ ფაქტს, რომ ბახის ვოკალურ-ინსტრუმენტული ნაწარმოებები არც თუ ისე ხშირად სრულდება თბილისის საკონცერტო დარბაზებში, ამ საღამომ მუსიკისმოყვარულების დიდი დაინტერესება გამოიწვია.

პროგრამაში იყო ბახის მუსიკალური მემკვიდრეობის უკვდავი ქმნილებები, გუნდები „სამობაო ორატორიიდან“ და სასულიერო ორატორიიდან „იოანეს ვნებანი“, შესრულებული იყო საორკესტრო სიუიტა N3, რე მაჟორი, ხოლო ორი კანტატა N50 და N65 პირველად აჟღერდა თბილისში.

ამ საკმაოდ რთული და მრავალფეროვანი პროგრამის ხელმძღვანელი ჩვენთვის კარგად ცნობილი დირიჟორი დევიდ დელ პინო კლინგე გახლდათ, რომელიც იმ საღამოს კიდევ ერთ, ახალ ამბულაში წარმოგვიდგა. კანტატებში დევიდი თავად ასრულებდა სპინეტზე (კლავიშთან ინსტრუმენტზე).

არ შეიძლება განსაკუთრებით არ აღინიშნოს, საქართველოს სახელმწიფო კაპელის და მისი სამხატვრო ხელმძღვანელის გივი მუნჯიშვილის ერთობა, რომლებმაც განსაკუთრებული პასუხისმგებლობით იმუშავეს მათთვის სრულიად ახალ პროგრამაზე. იმ საღამოს განსაკუთრებულად წარმოჩინდა სახელმწიფო კაპელის მხატვრული შესაძლებლობანი, ტექნიკურად კარგად

იქნა დაძლეული ვოკალიზაციის ურთულესი გრადაციები, პროფესიულად იყო გააზრებული პოლიფონიური სტილის მრავალპლანიანობა და ამავე დროს მთლიანობაც, მრავალმნიშვნელობის მონოლითურობა და სიმსუბუქე. ორმა შთაბეჭდილება დატოვა მსმენელზე N65 კანტატის ორმა უკანასკნელმა ნომერმა — ქორალმა და ფინალმა. კანტატაში სოლო პარტიებს ასრულებდნენ კაპელის სოლისტები: თამაზ ცერიაშვილი (ტენორი) და ვილი გრიგორიანი (ბანი). კონცერტის მეორე განყოფილებაში საქართველოს სახელმწიფო სიმფონიური ორკესტრის კამერულმა ჯგუფმა შეასრულა N3 სიუიტა, ცნობილი „არიით“. სოლო პარტიებს ასრულებდნენ: ზურაბ ჭრიკიშვილი (საყვირი — პიკოლო) და გალინა ბანდურა (ვიოლინო), ბანის პარტიებს ასრულებდნენ: ლილი ქათამაძე (ჩელო) და სულიკო აბრამიშვილი (ფაგოტი).

დასკვნით ნაწილში, ბახის ერთ-ერთი ურთულესი ქმნილების „იოანეს ვნებანი“ დრამატიზმითა და პასიონისათვის დამახასიათებელი სულიერი ამაღლებულობით გამსჭვალულმა შესრულებამ ბახისდროინდელი სული გააცოცხლა.

კონცერტის ფინალში კი აჟღერდა მონუმენტური ერთნაწილიანი კანტატა N50, საზეიმო, სიცოცხლის დამამკვიდრებელი ძალის გამოხატულებით. ამ საღამომ, როგორც მხატვრული, ასევე მორალური თვალსაზრისით, კიდევ ერთი სტიმული მისცა ჩვენს საზოგადოებას და კიდევ ერთხელ დაგვარწმუნა, რომ დიდი ხელოვნება მარად უკვდავია.

მარინა ბაგვაშიძე

თეატრი

სეზონი გაიხსნა

30 ოქტომბერს მარჯანიშვილის სახელობის სახელმწიფო აკადემიურ თეატრში გაიხსნა რიგით 65-ე სეზონი. წარმოდგენილი იყო ვაჟა-ფშაველას „ბახტრიონი“. (პიესის ავტორია დავით გამყრელიძე, მთავარი რეჟისორი — თემურ ჩხეიძე).

როგორც თეატრის სარეჟისორო კოლეგიის თავმჯდომარემ და დირექტორმა, ბატონმა გაიოზ კანდელაკმა გვითხრა, ამ სეზონზე თეატრს დაგეგმილი აქვს კიდევ რამდენიმე პრემიერა: გიორგი ერისთავის „სამშობლო“, რომელიც დადგა ბატონმა კოტე მახარაძემ და რომლის პრემიერა შედგება 20 ნოემბერს; პოლიკარპე კაკაბაძის „ლისაბონის ტუსადები“ — დამდგმელი რეჟისორი ქალბატონი მედეა კუჭუხიძე და „ოცნების ტრამვაი“, დამდგმელი რეჟისორია ბექა ქავთარაძე. გარდა ამისა დასს სურვილი აქვს ალაღინოს „ფიროსმანი“, რომელიც ნიკო ფიროსმანის გამოფენასთან ერთად გაემგზავრება საზღვარგარეთ (ცხადია, თუ ეს გამოფენა შედგა).

წლებადნელ თეატრალურ სეზონში კვლავ იხილავს მაყურებელი საექტაკლებს: „კალიგულა“, „ჩრუ თუთიყუში“, „გრაალის მცველნი“, „ხელშეკრულება“, „საქართველოს უკანასკნელი დედოფალი“, „ჯაყოს ხიზნები“, „პროვინციული ამბავი“, „ძველი ვოდვილები“, „ნაცარქექია“, „თოვლის დედოფალი“.

თეატრის სპონსორია ფირმა „თბილთამბაქო“ (გენერალური დირექტორი ელგუჯა ბუბუტეიშვილი).

ბილეთების ღირებულება მარჯანიშვილის თეატრში 200-დან 500 კუპონამდეა.

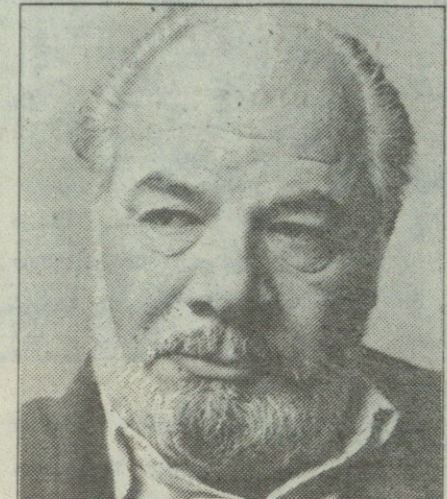
საექტაკლები გაიმართება პარასკევს, შაბათს და კვირას. დილის წარმოდგენები გაიმართება 12 საათზე, საღამოსი — 15 საათზე.

პრობლემა, უმაღლეს სასწავლებლებში მისი მისია გაიხსნა, დიდი ხანია ალექსანდრე საშხაშვილმა, როგორც ჩანს, კვლავაც ალექსანდრე ჩვენს საზოგადოებას. არავისთვის დასაგალი არაა, რომ მათთვის და ხერხები, რომლებიც ჩვენ გავაუმჯობესებთ, ვიცით, მათი როლი არ მთავრდება, ღრმად არაპროფესიონალურ და უნივერსიტეტში არაპროფესიონალურ იერს ატარებს. მასტერმა აპროფესიონალი ჩვენთვის, ერთი მხრივ — გამოცდილი და მეორე მხრივ — გამოცდილი. ფუნქციონირება დრო, ენაობა, მათთვის სახსრები. შედეგი კი, მათი საპროფესიონალი გავლენა. შედეგად შედეგად, მათ ხერხდება დიდი ხანია, უნივერსიტეტში ჩვენს საზოგადოებას და ზემოქმედება ცოდნისათვის ჯეროვანი მიზნები. მიზნები მათი: მათი პროფესიონალიზაციის, მომავლის სამუშაო. ამ კი, ჩვენს არცთუ მცირე საზოგადოებაში, ამ რთული საკითხის გეგმად რამდენიმე ასპექტი იქნება გაუმჯობესებული. აგრეთვე, შედეგების დაგეგმვა, შედეგებით შედეგად საზოგადოებრივი პრობლემებისა.

ჩვენ მივიჩნევთ: როცა მისაღებ გამოცდილებას დაკავშირებული პრობლემები, მისაღებ გამოცდილებას, სიტყვას ჰქონდა, „უფროსებს“ მათთვის ხელში და, არა, მათთვის ხელში. აბიტურიენტთა მიმართებას ამ საკითხისადმი. მათთვის საზოგადოება, რომელიც საზოგადოება, ალბათ, იმითაც არის სინამდვილე, რომ მათთვის არაა უნივერსიტეტი, საზოგადოება, „ნაბიჯები“ უნივერსიტეტში, ფილოსოფიის ფაქტობრივი და ფილოსოფიის ფაქტობრივი უნივერსიტეტი. ირმა არჩაუშვილი და ფილოსოფიის ფაქტობრივი უნივერსიტეტი. მათთვის საზოგადოება, რომელიც საზოგადოება, ალბათ, იმითაც არის სინამდვილე, რომ მათთვის არაა უნივერსიტეტი, საზოგადოება, „ნაბიჯები“ უნივერსიტეტში, ფილოსოფიის ფაქტობრივი და ფილოსოფიის ფაქტობრივი უნივერსიტეტი. მათთვის საზოგადოება, რომელიც საზოგადოება, ალბათ, იმითაც არის სინამდვილე, რომ მათთვის არაა უნივერსიტეტი, საზოგადოება, „ნაბიჯები“ უნივერსიტეტში, ფილოსოფიის ფაქტობრივი და ფილოსოფიის ფაქტობრივი უნივერსიტეტი.

„ძრახვაზე სჯობს საქრახვა...“

თქვენთვის: მათ მოდი, ირმა, რაკილა შენ, სამეფო უმეფოდ მოგინია გამოცდილების „ცხრავე გარსში“ გაულა, გვიანვე იმ შთაბეჭდილებებზე, როცა იტყუებული იყავი, ამ „ურჩხულს“ შეგძირდებოდა.

იარაღი: ალბათ კი, როცა ბოლო-საბოლოო, სტუდენტი შევია, მისაღები გამოცდილების გახსენება, ჩემთვის არის ნამდვილი კომპარი. მაინც, რა, წლები იყო: საშინელი ნერვიულობის, გაუმძლე ტირილის, საკუთარი თავისა და უნივერსიტეტის მიმართ უნდობლობის გამოცდილების წლები. არაფერს ვაქარებ! არც სადმე ყურმოკრულ, ან ამოკითხულ ზოგად აზრს მოგახსენებ. მე ვამბობ: მხოლოდ იმას, რაც საკუთარ თავზე გამოცდილი. მაღლობელი ვარ, რომ მოგვიანებით, მაგრამ მაინც მეძლევა საშუალება უკვე ჩამცხრალი პროტესტის გამოთქმისა:

დიან, მე პროტესტს ვუცხადებ ასეთ უნივერსიტეტს, სადაც გამოცდილი, დილის 8—9 საათზე შესული აბიტურიენტი, ზოგჯერ ღამის 11-12 საათზე გამოდის მშვიდი, მწყურვალ, ნერვოზული და სწრაფად აცრემლებული. მე პატივს ვერ მივაგებ იმ უნივერსიტეტს, სადაც აბიტურიენტი გრძნობს, რომ გამოცდილი არ ენდობიან და ზუთიანისთვის გასულს, კომისიის თავმჯდომარე ხელახლა დაგინიჭებს „ჯიჯგას“. ეს ჭირდება ეს? თუ არ ენდობიან გამოცდილს, მაშინ რა საჭიროა ეს გამოცდილი, თუ ენდობიან, მე რა დავაგებ?

არც იმ სუთიანს ვაფასებ, რომელიც, როგორც იქნა „მოგადგენ“ აბიტურიენტობის მესამე-მეოთხე წელიწადს და მთელი ცხოვრება დაყვანებული ლუკმასავე ყელზე უნდა გადგეს; მე არ მსურს, უნივერსიტეტში ლექციები მიკითხოს ისეთმა ლექტორმა, რომელიც მისივე ნოდებისათვის შეუფერებელი სიტყვებით შეურაცხყოფს მხოლოდ იმის გამო, რომ გაბედვდა ახსნა-განმარტება მოსთხოვე არაკვალიფიციურად გასწავლული თემისათვის.

აქვე მინდა გავიხსენო ერთი ასობელი გოგონას გამოცდილი ამბავი, რომელმაც უნივერსიტეტში დაწერილი ნიშანი სუთიანზე გააპროტესტა და მეორედ გამოცდილს განათლების სამინისტროში სპეციალურად „მონიშნულმა“ გამოცდილებმა, თანაც გამოცდილს იღებდა ტელევიზია. მან დამტკიცა თავისი ცოდნა, მიიღო დამსწრეების ფრიალი და... ამდენი ნაშრომის მოუხედავად უნივერსიტეტში მისთვის ადგილი არ აღმოჩნდა. ეს უნივერსიტეტი გოგონა რომელიც ფასიან ინსტიტუტს გაუზანებს.

იქნებ თქვენ ვერ ხედავთ ყოველივე ამასი საპროტესტო? თუ ეცდებით, გამოსწორეთ...

თქვენთვის: სამუშაოდ, არ ცდები. ყველაფერი ის, რაც შენ ზემოთ ჩამოთვალე, ფაქტობრივად და... სწორია.

რა ქვის გული უნდა პეტრეს გამოცდილს, შეილება და შეილება უნივერსიტეტის პატრონს, დიდიან გვიან ღამეზე ნერვიულობისაგან ზღვარს გადასული. აბიტურიენტების ცქერას რომ გაუძლოს. ჩვენ ხომ, საუბედუროდ, არასოდეს დაეინტერესებულვართ, როგორ უკიდურესად უჭირთ ამ ბავშვებს. შიშით, ნერვიით, სხვა მრავალი ჭირსაღელი აწუხებთ.

თუ აბიტურიენტმა „სამი“ მიიღო, ხომ კარგი და პატიოსანი. ნავა სახლში და მომავალ წელს დასვენება, მაგრამ თუ მაღალი ნიშნის, „4“-ის, ან „5“-ის პრეტენდენტი აღმოჩნდა, აი, მაშინ კი იწყება ნამდვილი „გოლგოთა“.

მისაღები კომისია რთული სტრუქტურის ორგანიზაცია: თავმჯდომარე, რამდენიმე მოადგილე და კომისიის წევრები. და ბავშვმა თუ კარგი ნიშანი მიიღო, მოადგილის ნიშანზე უნდა წარსდგეს და ხელახლა განიცადოს ის ტანჯვა, რაც ერთხელ უკვე გაქცა. უფრო რთულადაა საქმე უმაღლეს ნიშანზე: აქ აბიტურიენტი, თვით „უფალი“ თავმჯდომარის ნიშანზე უნდა გამოცხადდეს. ეს წარმოუდგენელი ფსიქოლოგიური სტრესია მისთვის. მე გოცნებული ვარ, როგორ უძლებენ ამას აბიტურიენტები. თავმჯდომარეს შეუზღუდავი უფლება აქვს, რაც თავში მოუვა, ის კითხვა დაუსვას შიშით ავსაცხსებულ აბიტურიენტს, გრამატიკისა, თუ ლიტერატურის სფეროდან. და თუ აბიტურიენტმა გაუძლო ამ უშიშეს დანაშაულს, ბოლოსდაბოლოს „გაბედნიერებენ“ საუკეთესო ნიშნით.

სხვა კუთხიდან თუ შევხედოთ საქმეს, არც თავმჯდომარეები და მოადგილეები არიან კარგდები. მათ გაუთავებლად უნდა იკითხონ მაღალ ნიშანზე დასამტკიცებლად წარმოდგენილი ნამუშევრები. უმრავლეს შემთხვევაში, მათ გამოცდილებზე სულ ცოტა, 5-ჯერ მეტი ნამუშევრის ნაკითხვა მაინც უნევთ, რაც დამეთანხმებით, ბევრად სწრაფად ადამიანური შესაძლებლობის ფარგლებს. გარდა ამისა, უსაშველოდ ჭიანჭურდება დრო და, კომისიის წევრებს სწრაფად ღამის გათენება უნევთ აუდიტორიებში, რაც უამრავ ტექნიკურ სიძნელეებს ქმნის. (სახლში ტრანსპორტირება და სხვა...).

ამიტომ, იქნებ ის მაინც გაეკეთათ, რომ მოესპოთ ყოველგვარი მოადგილეობა, ხოლო, კომისიის თავმჯდომარეს დაუტოვოთ გამოცდილებთან დაკავშირებული ტექნიკური საკითხების მოგვარების პრეროგატივა. ნუ გადატვირთვით მათ უკვე გამოცდილი აბიტურიენტის ხელახალი გამოცდილი. ეს, სხვათა შორის, ძალაუფლებით პროტექციონიზმის აღკვეთასაც შეუწყობს ხელს. (როგორც ვიცით, თავმჯდომარესა და მოადგილეებს, ისევე, როგორც კომისიის ყველა წევრს, უამრავი „შემწეებელი“ ჰყავს).

ი. არჩაუშვილი: ბატონო თეიმურაზ, რაკი მაგორი სიტყვა, — პროტექციონიზმი ახსენეთ, გაგადიწერებ და ასეთ შეკითხვას დაგისვამთ: ცნობილი ფაქტია, რომ გამოცდილთა შორის, მოქმედებს პროტექციონიზმი, მისმარების ე.წ. „პაროლების“ საშუალებით, ხოლო

აბიტურიენტები რომ „შარგალეების“ ფართო მომხმარებელი არიან, ესეც ყველამ ვიცით. რას ბრძანდებით ამის თაობაზე?

თ. მალაფარიძე: ეს ჩემი ცოდნით სავეტარო, რამაც გამოცდილს იმთავითვე ტრაგიკომიკური იერი მიანიჭა და გამოცდილს პროფესიონალიზმისა და პიროვნული პატიოსნების ყოველგვარი მიჯნები გადაგვაღებინა, მართლაც არსებობს.

სწორად, ისეთი გამოცდილებებიც ვერ აღწევნ თანამ ამაზრზენ „საქმიანობას“, რომელთა ადამიანურ ღირსებებში ეჭვის შეტანა ყოველად შეუძლებელია.

სხვათაშორის, ეს პაროლიზმია, თითქოს უწყინარი რამ არის, მაგრამ სინამდვილეში, მას დრამა სოციალური ფესვები გააჩნია. თავი რომ დავანებოთ ე.წ. ქართულ „კეთილმოსურსებას“, რომელიც ახლობლის, მეგობრის და სხვათა და სხვათა მრავალთა „ხელის განვდნას“ გულისხმობს, თუ გავითვალისწინებთ, რომ გამოცდილთა რიცხვი, როგორც წესი, 40-მდე ადამიანს და ამ ორმოციდან თითოეულს, ყველაზე ცოტა, 10 პაროლი მაინც უდევს ჯიბეში, ზოგი თავისი და ზოგიც სხვის მიერ მინოდებული, თქვენ თვითონ განსაჯეთ, რა ციფრის მიხედვით და საით მივყავართ ყოველივე ამას. ეს მედლის ერთი მხარეა; მეორე კი ის გახლავთ, რომ გამოცდილთა უმრავლესობა, პარალელურად რეპეტიტორებიც არიან. რაღა დავძალით, ყველას სურს, აშკარად თუ მალულად, თავის „პინგვინს“ დაეხმაროს, „რეპეტიტი“ შეინარჩუნოს და „პინგვინი“ რიცხვი, თუ არ გაუზრდება, არ შეუძირდეს მაინც. მაგრამ, აქაც არის ერთი მაგრამ: ვინც იცის თანამედროვე მასწავლებლისა, თუ ლექტორის მატერიალური სივალაზე, მისი ზოგანო და ღუჭიერი ყოფა, მაშინ, რა ქნას იმ საწყალმა „მეგობრებმა“?

ახლა „შარგალეების“ „შარგალე“ რომ სრული სულიერი და გონებრივი სიბრწყინის მატარებელია, ეს არ არის დიდი აღმოჩენა, მაგრამ განსაკუთრებით შემამოთხევებელია „შარგალისა“ და ფილოსოფიის ფაქტობრივი შეთავსების ცდა.

განცვიფრების მეტს არაფერს იწვევს აბიტურიენტთა დაკრებულ მცდელობა, რუსთაველზე, ვაჟა-ფშაველას, „შარგალის“ გამოყენებით დაწერონ თემები. ვთქვათ, გაუმართლა კიდეც: რა უნდა ასეთ ახალგაზრდას ფილოსოფიის ფაქტობრივზე, განა ცხადი არ არის, რომ ეს მოვლენა შორს მიმავალ ვაკლავს შედეგს მოიტანს? (უკვე მოტიანიზე რომ აღარაფერი ვთქვა). რა უნდა გაკეთდეს იმისათვის, რომ „პაროლები“, „შარგალეები“ ერთხელ და სამუდამოდ ამოიძიროს ჩვენი ცნობიერებიდან? — საჭიროა მისაღები გამოცდილების სტრუქტურის ძირ-ფესვიანი შეცვლა.

ი. არჩაუშვილი: აშკარაა, რომ საკითხი გაცილებით რთულად დგას, ვიდრე ჩვენ ყველას გგონია. არსებობს ამ დასშული წრიდან გამოსავალი, თუ საბოლოოდ ნაგვიდო დინება,

ვერძოდ, თქვენ რაღა ხედავთ ხსნას, როგორ გესახებათ ეს „ძირ-ფესვიანი“ შეცვლა?

თ. მალაფარიძე: აგერ, უკვე 30 წელია ვმონაწილეობ მისაღებ გამოცდილებაში და მრავალი პრეტენზია დამიგროვდა იმ სტრუქტურის მიმართ, რომლის მიხედვითაც ახლა ტარდება გამოცდილი. ყველას, ცხადია, ვერ გაგვიზარებ და აქ არც ადგილია საამისო. მხოლოდ მთავარზე შევიჩერდები:

როდესაც ვუყურებ აბიტურიენტებს, რომლებიც ჯოგურად (ბოდიშ ვისდო, სხვა სახელი ვერ მომიძებნია), გაუთავებელ ნაკადად მოედინებიან აუდიტორიებისაკენ და აცხებენ მათ, შიშის გრძნობა მეუფოლება: ნუთუ ყველა ესენი ფილოსოფიად არიან დაბადებული, განა შეიძლება, ამდენი ფილოსოფიის ერთობლივად არსებობდეს; ეს ხომ საუფუძველშივე შეიცავს პროფანაციას ლიტერატურისას?

ეს არის აუტანელი სიშავი, თუ გნებავთ, დიდი უკუღმართობა, უპატივცემულობა ერის სულისა. მე ხომ ვიცი: დიდი უმრავლესობა ამ მოზღვაებული მასისა, ფილოსოფიის ფაქტობრივ ტიტზე მხოლოდ იმიტომ მოდის, რომ აქ არ ბარდება მათემატიკა და სხვა ტექნიკური საგნები. შედეგად სახეზეა წელს გამოცდილებაზე გასასწავლებლად მომინა 14 წანერმა. აქედან 11 უმაღლესი ნიშანი დაწერეს, 2 — საშუალო და ერთი — „რეგანი“. რაღაზეა ლაპარაკი?

რა ვენათ, როგორ გადაუჭრებოთ გზა, ამ საშინელ, კატასტროფის მაუწყებელ ნიადაგს?

გამოსავალი ერთადერთია: ფილოსოფიის ფაქტობრივი უნდა გახდეს ელიტარული ფაქტობრივი! ელიტარული, ცხადია, არა ტრადიციული გაგებით, (გვარისფერობა და სხვა...) არამედ იმ აზრით, რომ ფილოსოფიის ფაქტობრივზე მოუფრენ მხოლოდ რჩეული, ამ დარგისადმი მონოდებული ახალგაზრდები.

როგორ უნდა მოხერხდეს ეს?

ამა წლის 15 სექტემბრის გაზეთ „კავკასიონში“ გამოქვეყნდა ინტერვიუ ბატონ ვახტანგ როდონიასთან. იგი ხსენებულ ინტერვიუში, ჩვენთვის საინტერესო საკითხებსაც ეხება. კერძოდ: ფილოსოფიის ფაქტობრივზე შემსწავლეთის ნიშნისა და ტესტირების გვეთავაზობს. ეს გზა სწორია და ფრიალ აუცილებელიც. იგი უფროსად უნდა დაინერგოს, მაგრამ ჩემის აზრით, მაინც არასაკმარისია. ხოლო თვითონ გამოცდა როგორ უნდა ჩატარდეს?

თავს ნებას მივცემ, ორიოდე მოსაზრება გავიზიაროთ, რომლებიც ვფიქრობ, ღირს საზოგადოებრივი სჯავ-ბაასისათვის.

თუ ჩვენ იმას მივადინებთ, რომ ჩამბარებული კონტინენტი მინიმუმამდე დავიდეს, (იგულისხმებს ერთ გამოცდილებაზე არაუმეტეს 5-7 აბიტურიენტს)

**გაიქოონის ქალიშვილი —
ლედი ადა ლავლაისი**

ლელი ლავლის — პირველი
კრეკამისტის ისტორიაში ინფორ-
მაციისა და გამოთვლითი ტექნიკის
დახმარებით სახელმძღვანელო ინს-
ტიტუტის პირველი მმართველის მისი პა-
ტიცისგან დაწერილი „აღი“. ამ ქალბა-
რის ბედი უკვე იმითაა განსაკუთ-
რებული, რომ გასული საუკუნის
შედეგად „არამათემატიკური“ ადა-
მიანი — ჯორჯ გორდონ ბაიორი —
ისი მამა გახლდათ.
„ჩაიოდ პაროლდის მოგზაურო-
ბის“ შესახებ სიმღერა პოეტმა ქალბო-
რის დისმა იმპარიოვმა დიწყო. ეს
ყო 1816 წელი, მაშინ გეორგი მხო-
ლოდ ერთი წლის იყო. მეუღლის სა-
შუალოდ თანდასწავლენით გა-
გრძელებული ლელი ანაბეზა ბაიორნი
ქვეყნის მშობლებთან ცხოვრობდა, მან
მართან დაბრუნება აღარ ისურვა,
და, თუმცა ბაიორნი ლონდონიდან
გზავნიდა წერილებს უგზავნიდა,
დაღრმავდა, ამ უცარი გაღაწყვე-
ტილების მიზეზი მაინც აეხსნა, ყოვე-
ლივე ამაო იყო...

დინ იტალიას გაემგზავრა. რამდენიმე ხანში მიამდურავე ცოლ-ქმარი განჭირვინდნენ კიდევ და ამის შემდეგ ბაირონს თავისი ასული ადარა უნახავს. თუმცაღა ბაირონის წერილებში გამჟღავნებულია დიდი სიყვარული, მუდმივად რომ ასულდგმულდება და თან ტანჯადაც მაშას. თავის დას, ავგუსტას, პოეტს ზნობილად ეკათბრებოდა დას მისწრაფებებისა და გატაცებების შესახებ, შორიდან ესათუთებოდა შვილს. 1823 წელს კი, უიმედობისა თუ სასიყვარულოთლების წუთებში. პოეტს ასეთი რამ დაუწყვია: გომიდოვანდნენ, რომ მას პოეტური ნიჭისაგან ღმერთი დაიდარავს — ერთი შლეგი ოჯახში საცმარისია“...

როგორც ჩანს, პოეტს ღმერთმა უსმინა; ანა ბაირონი მათემატიკოსი გახდა.

ბაირონის მეუღლე; ლედი ანაბე-
ნა, განათლებული ქალი იყო. ხანდა-
ხან მეექვსეობდა კიდევ, მაგრამ მისი
ჭეშმარიტი გატაცება მათემატიკა
იყო. ამიტომ პოეტის „მათემატიკურ

ეწოდო რიცხვთა ასპარეზი. უფროსი
ლენდი ბაირონის მეგობარმა და მასწავ-
ლებელმა, უილიამ ფრენდმა, ბავშ-
ვობიდანვე ასწავლა გოგონას „მეტეო-
რეებთა“ დედოფალის თავიანთი სვემა.
უილიამ ფრენდი კარგად იცნობდა
წამყვან ინგლისელ მათემატიკოსებს
და სწორედ მან დამეგობრა ადა და
ჩარლზ ბებიჯი — ცნობილი წყნეირი,
რომელსაც მნიშვნელოვანი წვლილი
შეუძღვის გამოთვლითი ტექნიკის აღ-
მავლობაში.

მათემატიკურმა ფორმულებმა
ახალგაზრდა ლედის სული აკაფუტე-
რწა. ის თავის დროზე გათხოვდა და
გრავ ლავლეის გამჟვია. ადა ლავლე-
ისისა და ბებიჯის ურთიერთობა შეწყ-
და, მაგრამ ცასული საუკუნის 40-იან
წლებში ისინი კვლავ ერთმანეთს შეხ-
ვდნენ. იშხანად ლეიბნიცის მექანიკუ-
რი პართიეტკული მანქანის იდეა ბე-
ბიჯს პროგრამული მართვის იდეას თან
დაეკავშირებინა და თანამედროვე
კომპიუტერის წინასახის, ე.წ. ანა-
ლიტიკური მანქანის შექმნა-დამუშა-

იოცდა უცხო ენები და ბებოქმა მას
 ფრანგულიდან სტატიის თარგმანი
 სთხოვა. თარგმანს ბებიეჯმა თავისი
 კრიტიკული კომენტარი დაუერთა და
 მნიშვნელოვანი ინფორმაცია შეიძინა.
 თუმცაღა საბოლოოდ მისი პირველი
 ქტივერ განხორციელდა, მაგრამ, რო-
 გორც ირკვევა, ბებიეჯის მანქანა XX
 ს-ში პირველად შექმნილ გამ-ს არაფ-
 რით ჩამოუვარდენოდნა, ახალი სამეც-
 ნიერო დარგად — პროგრამირების
 შექმნასაც ბებიეჯის მანქანას უკავში-
 რებენ. პირველი პროგრამისტის წო-
 ლად მეცნიერების ისტორიკოსებმა
 აღა ლავლესი მიაჩნვეს. მისი პირვე-
 ლამები ზოგიერთი რიცხობრივი ფუნ-
 კციების მნიშვნელობათა გამოისთუ-
 ლელად იყო გაიშნული, პროგრამე-
 ბის ენა „ადა“ დღესაც გამოიყენება.
 ახლანდელ ამერიკაში გამოქვეყნ-
 დი წიგნი „ადა, რიცხვთა მბრძანებე-
 ლი: ლორდ ბიარონის ქალიშვილის
 რჩეული წერილები და პირველი კო-
 მპიუტერის მისეული აღწერილობა“,
 წიგნის გამოქვეყნებით — ბებიე აღუ-
 სანდრა ტული წინასიტყვაობაში დი-
 დი პატივით საუბრობს ადა ლავლე-
 ისის სამეცნიერო ღვაწლზე. თუმცა
 ლაბორის უნივერსიტეტის სამეცნიე-
 რი ინფორმაციისა და საბიბლიოთე-
 რა კვლევის სპეციალისტს — ჯეი მე-
 დოუზს ეს შესწავლეება გაზვიადე-
 ბულად მიაჩნია, მისი აზრით, ადა
 ლავლესი ბების ვერაფერს შესწი-
 ლა მეცნიერებს. ამიტომ იგი დაუფა-
 რავი ეჭვით უყურებს ყოველივეს

რულ განსწავლულობას ეწემა. ადა ლავლის სუბტი-აგებუ-
ლების ქლო იყო და 37 წლისა გა-
რდიცვალა 1852 წელს. ვიდრე
საბოლოოდ დაიღვდა სენი, იგი
ერთგან წერდა: „დარწმუნებულ
ვარ, ერთგვალ ამოცხსნი ტვინი
ფენომენს და მათემატიკურ გან-
ტოლებას შევაღვან — ეს იქნება
ტვინის მომეცულათა ურთიერ-
ქმედების კანონთა კანონი —
გრაფიკაციის კანონივით მნიშე-
ნელოვანი“.

როგორც ყველა დიდი მეცნი-
ერი, ადა თავის თავში დარწმუნე-
ბული იყო: „ფარადეი მორცხვია,
ის თავის ნიჭს „ინტელექტის ელა-
სტიურობას“ უწოდებს. მე კი ჩემს
თავს მეცნიერების დებორას და-
ვარქმევდი“.

„მათემატიკური ლედის“ თავ-
დაჯერებულობას ჩვენ ვერ განეს-
ჯით. ადვოდი როდია წიგნის საფუ-
ძველზე ლედი ლავლის პიროფ-
ნებაზე წარმოდგენის შესქნა. დე-
სწავლულებმა იმტერიონ თავი, ღი-
რსი თუ არა ლედი ლავლის, რომ
მეცნიერების ოლიმპზე იდგეს
არსებობდა მნიშვნელოვანი დი-
პოეტთან და დიდი ნიჭის საოცარ
მრავალფეროვნებასთან შეხვედ-
რა, შეხვედრა, რომელიც, ამ შემ-
თხვევაში, ინფორმატიკასა და
ბროკაშირებას პოეზიის შემკვლ-
რებოდ აღქევს.

ნოემ. პირთაქი

5057 3060243

ბრიტანა სვალინდელი
მაყურებლისათვის

დევროსი — ძირა. ბავ-
შები — რეკლამის ობი-
ექტი. ინფორმაციის
შეღები საზოგადოების
შეფასებ პატარა შემკ-
ვერ ანსხვავებენ ერთმან-
ეთისაგან რეკლამისა და
დაცემას. ამასთანავე ბავ-
შებით აღმოჩენილი
მოსწავლეთა გრძელე-
ბის შემისწავლელნი სა-
შემო გადაცემებში
რეკლამის სრულ ატრად-
მოითხოვენ.

[illegible]

მოეწონებათ და შემდეგ იყიდინა. მომავალი მომხმარებლის მოპოვების ეს საშუალება კარგად ჭრის. ყველაზე ხშირად ბავშვები იმ მულტფილმებს უყურებენ, რომელთა გმირებიც სათამაშოების მაღაზიებში იყიდება. • მულტიპლიკაციურ სერიებს შორის სარეკლამო დროც ბრძოლის საგანია, რადგან ფირმებს პატარებშიც კი მარკეტული ცნობიერების დამკვიდრება სურთ. ბავშვებს კარგად აქვთ გამჯდარი, რომ „ჩელფესება“ თოჯინას ბარბი უნდა ერქვას, კომპიუტერული თამაშები კი აუცილებლად ნინტენდოსი უნდა იყოს.

პატარები ყველაზე მეტ ფულის ტკბილეულობასა და თოჯინებში ხარჯავენ. ამის გათვალისწინებითაა გადაღებული შოკოლადების, კანფეტების, თოჯინებისა თუ კომპიუტერული თამაშების რეკლამა კერძო არხებზე.

მიუნჰენის მოზარდთა პრობლემების კვლევის ინსტიტუტის თანაშემრომელი აღნიშნავს, რომ გერმანიაში ბავშვებს არა მარტო ბევრი ფული აქვთ, არამედ მდიდარი მშობლებით მანიპული-

რეზოლუციაზე „შეუძლიათ“.

ცამეტ წლამდე ასაკის ბავშვები დღეში დაახლოებით 30 რეკლამას ნახულობენ. მომხიბვლელი საგნების ეს შემოტევა თავის კვალს ტოვებს ინფორმაციის მიმღები აზროვნების ახალგაზრდა წევრებზე: რეკლამა მათ თითქმის ისევე უყვართ, როგორც მულტფილმი. განსაკუთრებით დიდი სიამოვნებით უყურებენ რეკლამებს სკოლამდელი ასაკის ბავშვები, რადგან უმოკლეს დროში მაღალტექნიკურ დონეზე გაფორმებულ, ადვილად აღსაქმელ ამგავს იგებენ.

მასობრივი ინფორმაციის საშუალებების შემსწავლელნი, ფსიქოლოგები და პოლიტიკოსები მოითხოვენ აიკრძალოს რეკლამა საბავშვო გადაცემებში. ამ მოთხოვნას ისინი ბილევფელდის უნივერსიტეტის მიერ ჩატარებული გამოკვლევის შედეგებით ადასტურებენ. მასში ნათქვამია, რომ რეკლამა უდიდეს გავლენას ახდენს ბავშვის მსოფლმხედველობაზე. იგი ბავშვს მომავალ მომხმარებლად წვრთნის, რადგან პატარა მაყურებელი

ელი ვერ ანსხვავებს
რომაცნადასა და გარ-
ობას.

იმ კანონის გვერ-
ის ასავლელად, რო-
ელიც ბავშვთა გადა-
ემების რეკლამით შე-
ყვრტას კრძალავს, გე-
მანელმა მწარმოებ-
ებმა შშვენიერი გა-
ოსავალი ნახეს: მათ
შულტვილმი რეკლამად
ქცეს.

მულტსერიალი-რეკ-
ლამის გმირი, გრძელწა-
წამა ვარდისფერი პონი
ოგონების გულის ხიბ-
ლავს ცრუ დაპირებებით,
რომ ბედნიერებისა და
არმონიის ყიდვა მად-
აში შეიძლება. ბავშ-
ები ვერ ხვდებიან, რომ
ეს რეკლამა და მატყუ-
რა მეგობრებს ენდობი-
ნ. რეკლამის ავტორებს
ი მხოლოდ ნაწარმის
ასაღება აინტერესებთ.

ხშირად მულტსერია-
ლები მარკეტინგის
ტრატეგიის ერთი პატა-
რა ნაწილია. ასე მაგა-
ლითად, ამერიკელმა თო-
ჯინების მწარმოებელმა
ბილი თოჯინების გასა-
აღებლად მულტფილმი
ჩემი პატარა პონი“ შე-
ქმნა. ასეთი სერიალები
უდმივი რეკლამის სახეს
ღებს.

გერმანიაში 80 პრო-
ნტზე მეტი ბავშვი ვა-
რობის ასეთ პროდუქტს
ლობს. გოგონების 60
ბიჭებს ვარდისფერი
ბი. აქვს. თუ შეხაბამ-
სერიაც ნახეს, ისტო-
ას საკუთარ თოჯინ-
ბიჭებს. (ცხ.)
თუ ტელევიზიის ბავ-
შე განყოფილების დი-
ქტორი აუტიკებს ამ
აფრისმთქმელ ისტო-
ებს და თვლის, რომ
ინი ბავშვებს კლიშე-
თ აზროვნებას აჩვენებს.
რიალების პრიმიტიულ
ოფლხედავას ღირებუ-
ებებისა და ქცევების
გალითებს ბავშვები
აღიან მალე ითვისე-

ბენ.
ოფიციალურ არხებზე ცდილობენ, მაღალ ხარისხით ებრძოლონ კერძო არხებზე რეკლამებისა და კომიკსების შემოტევას. ისინი ბავშვებს სთავაზობენ ისეთ მულტფილმებს, რომლებშიც ნელ ტექნიკური საინჟინერო ამბავია მოთხრობილი. ეს ბავშვებს საშუალებას აძლევს, ნანახი გადაამუშავონ.

გერმანიაში ნამდვილი ბრძოლა გაჩაღდა ოფიციალურ და კერძო არხებს შორის ხვალის დელი მაყურებლის მოსაპოვებლად.

სოფიკო
საყვარელიძე

TIWO

სხვადასხვა სახის პროდუქციის
ექსპორტი და იმპორტი საფრანგეთ-
სა და გერმანიაში, საქონელზე ექსპ-
ლუზიური უფლებების გადაცემა,
იურდიული და სავაჭრო დოკუმენ-
ტაციის გაფორმება, რეალაჟა — ამ
და სხვა მრავალი სახის მომსახურე-
ბას გთავაზობთ ფირმა

TIWO

მისამართი: გერმანიაში D-66740 Saarlouis, St.
Avolderstr. 69
Tel. (49) 6831
Fax (49) 6831
საფრანგეთში: F-57503 St. Avold (CEDEX).
Route De Longeville B.P. 96
Tel. (33) 87/292970
Fax (33) 87/913978
Telex 860318

4 ნოემბერი, 1993

პერიტმა, მართლაც უღირსნი ვიქნებით, თუ რუსეთის მხრიდან ჩვენს მოკრინებებზე ნადირობას დაუშვებენ, მით უმეტეს, რომ ხშირად სხვას მხრივ ჩამორჩენილ ქვეყანას, სპორტის საშუალებით ვცნობაც ვიცი. იმ- ბოული საშუალო. ჩვენს მოკრინებებს ყოველმხრივ ფუფუნე- ბა არ სჭირდებათ, ანუ, როგორც ჰატონი ღაპით კვავდებათ:

დება?

— მართალია, საბჭოთაეთში გუნ-
დური XII აღდგომი დავიკავეთ, მაგრამ
აქ გამოჩნდა ჩვენი პოტენცია. თუ ყმა-
წილელები თავდაუზოგავად იშრომებენ,
ფეიჭობ, საიმედო რეზერვი გვეყოლე-
ბა. სხვათაშორის, რაინებიდან საკმა-
ოდ კარგი ბიჭები მოვიდნენ.

— გიორგი კანდელაკის ფინალური ბრძოლა მუქეს წაწანი. უნდა ითქვას, რომ მისი სტილი საკმაოდ ზავეს თქვენსას.

— გიორგი კანდელაკთან ბავშვობიდან მოყოლებული დიდი ხნის ურთიერთობა მაკავშირებს. ერთი წლის წინ კანადის ახალგაზრდულ მსოფლიოს ჩემპიონატზე მან გაიმარჯვა. ამ ტურნირისათვის გიორგის მე გამზადდები, შეკრებზეც ერთად ვიყავით და კანადამიც. აღბათ ამ ურთიერთობებმა ჩამოაყალიბა მისი სტილი.

— პროფესიონალური თვალსაზრისით რა მდგომარეობაა დღეს საქართველოში? — მე არაერთხელ მოთქმემა, თუ პროფესიონალური სახელმწიფო არ ჩამოყალიბდა თავისი სტრუქტურებით, მთავრობით, ხალხით, ორგანიზაციებით, ჩვენ პროფესიულ სპორტს ვერ შევქმნით. კრივი პროფესიონალ მოკრევისათვის სამსახური და მას სხვა შემოსავლის წყარო არ გააჩნია, ამიტომ იგი უზრუნველყოფილი უნდა იყოს, ორიგინალმა ტექნიკა აღიარა, ისე დინამიური თვალსაზრისით. სწორედ იდეალური პირობები განაპირობებს ამერიკელი მოკრივეების პროფესიონალიზმსა და სიძლიერეს.

— თვეენ უმარაჲ დეგენდარული მოკრების ბრძოლები გავეთ ნანახი. რომელ მათგანს ანიჭებთ უმირატესობას? — ძალიან მიყვარს მუშაშელ ალი. იგი ყოველმხრივ დახვეწილი მოკრევე იყო. რინგზე მისი მოქმედება მშვენიერ წარმოდგენას ჰგავდა. მეორე პროფესიონალი, რომელსაც უდიდეს პატივს ვცემ, არის ჯო ლუისი. ეს ერთ-ერთ მათგანია, რომლებიც პროფესიულ დონეზე გვიანიჭებენ სიამოვნებას. მისი დონეგანტური ჰარმონიული მოძრაობა სილარარ ბრძოლისთვის კმენდა დარბაზ-

ში და ხიბლავდა მაყურებელს. მოგეხსენებათ, კრივი მარტო ბრძოლა არ არის.

— ოთკი მარჩანოზე რომ აღსაფერი ვთქვათ, მარსელ სერდანიზე ამბობენ, ლტენდა იყო კრივის ისტორიაშიო.

— მე ნანახი მაქვს რამდენიმე ბრძოლა მისი მონაწილეობით. ის მართლაც ძლიერი, ტექნიკური მოკრივე იყო. საოცრად ანებას თავჭრუღამხვევი ღარტყემები ჰქონდა, მაგრამ ამით ამაოფურებდა მისი ღირსებები. იგი ძლიერი პიროვნება გახლდათ. ცნობილია, რომ მარსელ სერდანი სახელოვანი ედიტ პიადის რჩეული გახდა, რაც ხაზს უსვამს ამ მოკრივის რაინდულ თვისებებს.

— ალბათ მოკრივეებს დასავლეთში
არ უყურებენ, როგორც მოჩხუბრებს და
მეტეი პატივით ეპყრობიან.

მათილს ბრძანებს. სამწუხარ-
ს, საქართველოში სპორტის ამ სა-
მს ცეცხლოვანი უყურებენ,
რამ უკეთესი კრივილი დაბო-
მულებმა სხვანაირია. თუნდაც რე-
მა, პოპულარიზაცია ხდება ისეთი
მსახიობების მეშვეობით, როგო-
რც აიაი: ლინი ვენტურა, ეტერნ-
ი, ძან პოლ გენდონი, ალენ დე-
ნი. კეთდება უამრავი მხატვრული
დოკუმენტური ფილმი. გარდა ამი-
თხვად პოეტი, ფილოსოფოსი დაკა-
რებულნი იყო კრივისა. მაგ.: ბერ-
ტოლს უახლოესი მეგობრები მო-
გვები იყვნენ. ჭორჯ ბაირონი თეი-
ნარჯიზონი და კრეში და იმდენად
ვარდა, რომ მხუთის დროშისმდი-
არება (იკინის).

სხვათაშორის, ვაჟა ფშაველაც კი ფლობდა რიგის ილითებს და საერა და საეკლესიო საქმეებში აქტიურ მონაწილეობას იღებდა. მისი მოტივებიცაა:

— სამშუშნად, მათი მონაწილეობით ბრძოლის ფრაგმენტები არ მინახავს. ამიტომ პერსონალურად რომელიმე მოკრივეს ვერ გამოვყოფ, თუმცა ვინმეა, რომ სამკოთა პერიოდში მკოთა კავშირის ჩემპიონობა ქართლისთვის საკმაოდ რთული საქმე იყო. ამრიგე დასრულებული აწ განსაზღვრული შალვა გორგასლიძის, ლევან დელშაურის, ანდრო ნავასარიძის წყალობით.

— ბევრი მოკრივე კეთილშობილებით
იჩივდა, ისევე, როგორც თქვენს მიერ
სახელმწიფო პიროვნებები.

— რა იქნა უნდა. კრივი აღამიან
ივნებდალ აყალიბებს. ამდენად კა
მოკრივე არასოდეს დაზარავს თა
ზის სუსტს და ქუჩაში არ დაიწყებს
ლეს დემონსტრირებას. იგი ურთიერ
ებას ყოველთვის რინგზე გაარკვევ
ებადამის მოწინააღმდეგესთან.

— მე მსმენია მოკრივეზე, რომელიც
ზად ჩნუბობდა რინგზე, მაგრამ ჟურნალ
ეს ვერ იცავდა.

— ეს უკვე ფსიქოლოგიური მომე-
ნა. თუ ადამიანი ხულიგანი არ არის,
კაცის დარჩევრა არ უყვარს, შეიძ-
ბა აღმოჩნდეს ანალოგიურ მდგომა-
ობაში.

— შე მხედველობაში მაქვს ქუჩის ფა-
ორი. სანამ პიოვნება რინგზე მოვა, ქუ-
ჩი იქნეს ამტანობას, შემართებას და უფ-
ბრძოლის უნარადი ზდება. თქვენი აზ-
რ, რა მნიშვნელობა აქვს ამას მოკრივისა-
რის?

— პრინციპში ყველა ჭეჭიდა-
დის დარბაზში. თუ ბავშვი უშიშრო
და ენერგიის დაბარჯვა სურს
ნ ვითვლით სწინებთ ამ დაქტორს
გრამ თქვენს. მეორ ჩამოთვლილ
ისებები კარგია მაშინ, როცა მა-
ორი მიმართულება მიეცემა. ა-
რე ახალგაზრდებს ძალიან დაეხმ
ბა პატორჩი.

ესაუბრა

კახა ზაჩუაშვილი

ანატოლი კაკაშვი
— „ქალღმის
რეპრონიდან“
ფილეს
რეპრონობაზე

ანატოლი კარბოვი 1975 წლიდან 1985 წლამდე მსოფლიო ჩემპიონი იყო, მაგრამ, შეიძლება ითქვას, საჭადრაკო სამყაროს სრული აღიარება არ მოუტოვებდა, უფრო მეტიც, როზენგრები მას „ქალაღლის ჩემპიონს“ უწოდებდნენ.

რამ გამოიწვია ესოდენ ნი-
ჭიერი მოჭიდრაკისადმი ირო-
ნიული, და, შეიძლება ითქვას,
სარკისტული დამოკიდებულე-
ბაც კი? უპირველეს ყოვლისა
იმან, რომ მას, ყველანაირ
ბედისგან განსხვავებით, ეს
წოდება ბრძოლით არ მოუბო-
ვებია. ახლა ვერ შევჩერდებით
იმ ამბებზე, რომლებიც რა-
ბერტ ფიშერის გადაყენება და
მსოფლიო ჩემპიონობის კარბო-
ვისადმი გადაცემა მოყვბ. თუმ-
ცა ზვით კარბოვი ამტკიცებს
რომ მომდევნო წლებში ცოდ-
ლობდა როგორმე შემდგარიყ-
მისი მატჩი ფიშერთან, ცხადია
არავინ უჯერებს. ისიც ცნობი-
ლია, რომ „კარბოვის მხარე-
“ დიდიმოდა ვიქტორ კორჩინის
სკეჟუნდენტბის მოსყიდვას
იყენებდა ე.წ. პარაფსიქოლო-
გებს და ა.შ. ამას არ შეეძლო არ
შეეცალა ახალგაზრდა ჩემპიონ-
ის სახელე, მით უმეტეს, რომ
სხვადასხვა ბინძური მეთოდე-
ბის გამოყენება შემდეგშიც გა-
გრძელდა, ახალ მეტოქე გაჩ-
ასპაროვთან შეხვედრების
ორს. 1985 წლის რთვა ანა-

რი შში უზირატესობის მიუხედავად, ფიზიკურად სრულიად გამოფიტულ კარბოვს დამარცხება ელოდა კასპაროვთან, მატჩი სკანდალურად იქნა შეწყვეტილი. შემდეგში კარბოვმა ინიციატორად თავისი წოდებამ და დღეებში „ოსტანკინოს“ ტელეარხით გადაცემულ მეტოქის სანატრესო მიმოხილვას და სპარაკი იყო „ქალაქის ჩემპიონის“ აგენტების მხერ კასპაროვის ერთ-ერთ სეკუნდანტ დორფმანის გადამხილვას ცდებოდა, ამხელდა უკანსკელ დროზდ ნაკლებად იყო ცნობილი, ისე თვით კასპაროვი სისტემურად ამტკიცებდა, რომ „მოწინააღმდეგე მზარ“ სისტემურად თავაზობდა დიდ თანხებს მისთვის მიწვევებს, თუკი საჭადრაკო საიდუმლოებებს გასცემდნენ სწორედ ამის გამო იყო, რომ კასპაროვმა დაითხოვა კიდევ თავისი ერთ-ერთი სეკუნდანტ ვლადიმირი.

ვინ წარმოიდგენდ
50—60 წლის წინ, რომ ჰდ
რაკეტი ასეთი ამგები დატრი
ლდებოდა! ვინ გააკეთებდ
ამას ლასკერისა და კაბაზლ
ნკას ზეოს!

ერთი სიტყვით, როცა
ქაღალაქის ისტორიკოსები ში
მდეგში ჰარაოვის „მმართვე
ლობის წლებს“ შეეხებოდა
მრავალ ძალზე ულამაზო ა
ბებსაც გაიხსენებდნენ, ახლა
ისე მოხდა, რომ ეს „მმართვე
ლობის წლები“... გაგრძელ
ბული იქნა და მაქ კვლავ მი
იბოვა მსოფლიო ჩემპიონ
ბა!

რა თქმა უნდა, რომ მ
ტისმეტად „სწორხაზოვან
კასპაროვს ფიდესთან კონ
ლიქტი არ მოსვლიდა, კა
პოვი ახალ მსოფლიო ჩემპი
ონობაზე ვერც კი იოცნებებ
და. მაგრამ როცა ორი ბარ
ლელოერი მატიკი მოეწყო,

რბოვმა დიდი ჯაფის გარეშე შე-
ძლო იან ტიმანის დამარცხება
და თუ ადრე „ქალაქის ჩემპი-
ონი“ იყო, ახლა ფიდეს ჩემპიონი
გახდა.

რამა თქმა უნდა, ღირს
ორიოდე სიტყვით ამ მატჩზე
შეჩერება. კარპოვს უკვე 35-
ვდა და მარცხებულის ტიპი
პრეტენდენტა ფინალურ
მატჩში (4 ქულის უპირატე-
სობით) და ახლაც ყველა მის
წარმატებას ელოდა. მთელი
ეს ხანგრძლივი ორთაბრძო-
ლა მართლაც მისი აშკარა
უპირატესობის ნიშნით წა-
რიმართა. ჰიდრაკში ყოველ-
თვის მოქმედებად მეტოქის
შეუთავსებლობის დეკტორა.
ეს კი ამ კონკრეტულ შემთხ-
ვევაში იმის ნიშნავს; რომ ნი-
ჭიერი და ერუდირებული იან-
ტინაინ ნებისმიერ მოწინააღ-
მდეგესთან უკეთეს შედეგს
აღწევს, ვიდრე კარპოვთან
სწორედ კარპოვთან ატანს
იგი თავს ძალის, თამაშობს
ზედმეტად აგრესიულად
ასუსტებს საკუთარ პოზიცი-
ას და ა.შ. ძალზე ფრთხილ
და წინდახედული კარპოვი კ
სწორედ ტიპთანაა აღწევს
მაქსიმალურ წარმატებას.

მეშ ასე, ახლა კარგოვ
კვლავ მსოფლიო ჩემპიონია
თუმცა ახეთივე წოდებას კი
დღევ ორი დიდოსტატი ატ
რებს: კასპაროვი და ფიშერს
ფიშერს დოკოვით თავი და
ვანგბოთ იგი ახლა არ ფი
რობს ამ მოწინააღმდეგეებ
თან შეხვედრა. მაგრამ საკმარ
ისი იყო კასპაროვ-შორტს
და კასპაროვ-ტიმანის შეხვე
დრების დამთავრება, რო
ბუნებრივად დადგა ორი დ
დი „უ“-ს ახალი მატიჩის საკ
თხი. შეიძლება იგი არც ზეგ
დიწყოს და არც ზეგ, მაგრ
საჭადრაკო სამყარო ამ ო
თაბრილობის მოწყობამ
სრულიად არაბუნებრივ

ოტიურ მდგომარეობაში
ეი იქნება. ამაზე ახლა ბევრ
წერენ. კაროვის სეკუნდა
ტმა, ამერიკელმა დამოტ
ტმა რომ ჰედილი გადოსტ
აზრი, რომ ამ მატჩს წინ არ
ფერი დაუდგება, თუკი მეტ
ნატები 10 მილიონ დოლარ
გამონახავენ. ეს, ეტობ
უფრო თვით კარპოვის ა
რია. რაც შეეხება კასპარო
ვი უახლოეს ხანებში გრ

ნინგენის (პოლანდია) დიდ
საზონათშორისო ტურნირი
მოწყობით არის დაკავებ
ლი. ამ აპარატურზამ კასტ
როვთან შეხვედრის 8 პერტ
ნდენტო უნდა დაასახელო
რომელთაგან 1995 წლისა
ვის ერთილა დარჩება. კან
პოვის, სანამ იგი ფიდელე ვერს
ით მსოფლიო ჩემპიონი გა
დგებოდა, წინადადება მიეც
თუ სურვილი ჰქონდა, ეთან
შა გრონინგენში და ამრ
გად, გამხდარიყო კასპარო
თან 1995 წელს შეხვედრ
ერთ-ერთი პერტნდენტი. ა
ლა, როგორც გენდავ
მდგომარეობა შეიცვალა, კ
რბოვაში საეჭვოა მოისურვ
„რიგში ჩადგომა“, მას, ც
დია, უფრო კასპაროვთან
რღებარე მატჩი აძლეჯს ხე

ბივი გამრეკელი

როგორ გავიტანოთ თავი

50.000 კუპონად

(კიკოლას რეკომენდაციები პროფესორებს)

საყოფაცხოვრებო პრობლემები.

საპონი — დაუბრუნდით ტრადიციულ საშუალებებს: ხელოვნური დასაბინადრებელი ქიმიკატები მიწა, თავის და თმის დასაბინადრებელი ნივთიერებები. შარდი გამოიყენეთ.

ასანთი — გამოართვით მეზობელს.

ნათურა — ან სამსახურში მოხსენით, ან სადარბაზოში (ამ საქმის გადადება არ შეიძლება, სხვა დაგასწრებთ).

სიგარეტი — სასწრაფოდ გადაეჩვიეთ, თუ არადა სტუდენტებს გამოართვით.

გადამწვარი ტელევიზორი და მაცივარი — მომავალში შეაკეთეთ.

ტრანსპორტით მგზავრობა — იმგზავრეთ მხოლოდ უფასოდ.

ტანისამოსი — არც კი იოცნებოთ.

გაზეთი — თანამშრომლებს აწაპნეთ (წაკითხვის შემდეგ არ გადაადგოთ, კიდევ გამოგადგებათ).

წიგნი — გეყოთ, რაც იკითხეთ, აწი წერეთ.

ქაღალდი — გამოიყენეთ ძველი ნაბეჭდი თაბახების მეორე მხარე.

სარეცხი ფხვნილი — „მწვანეები“ არ გვირჩევენ მის ხმარებას.

ჩამტვრეული შუშა — გასანთლული ქაღალდი გააკარით (თუ სანთელი არა გაქვთ, არ დაიბნეთ, რაღაცას მოიფიქრებთ, თქვენ ხომ პროფესორი ბრძანდებით).

საუზმე

შაქარი — თავი შეიკავეთ, შაქარს აჩენს.

ყავა — თავი შეიკავეთ, იწვევს იშემიას.

ჩაი — თავი შეიკავეთ, ჩვენი — ნაგავია, უცხოურს მაინც ვერ იყიდით.

კარაქი — თავი შეიკავეთ, ცხიმს უნდა ერიოდოთ.

ყველი — ანაქრონიზმია, ასეთი პროდუქტი კარგა ხანია აღარ არსებობს.

პური — თუ იშოვებთ, თამამად მიირთვით, 300 გრამი — სულ 15 კუპონი დაგიჭდებათ.

წყალი — შესვით, გაამოთ, რამდენიც გაგიხარდებათ.

სადილი

ხორცი — თავი შეიკავეთ, ადუროსკლეროზს აჩენს.

ქათამი — არ გირჩევთ, კალორიებით ღარიბია.

ერბო, მარცარი — ზემოთაქცემოგახსენით, რომ ცხიმს უნდა ერიოდოთ.

ლომინი — გვიან იხარბება. მომდებლს დიდხანს ლოდინი მოგიწევთ.

კარტოფილი — 160 გრამი — 1600 კუპონი. სჯობს მოხარშოთ, ზეთი დაგეზოგებათ.

პური — მაძღრისად, 500 გრამი, 25 კუპონი.

ვახუშტი

თანამედროვე მედიცინა დაბეჭდებით გვირჩევს, საღამოს ხუთი საათის შემდეგ საკვების მიღება ჯანმრთელობისთვის ფრიად საზიანოა. ვახუშტზე ან სულ უარი უნდა ვთქვათ, ან საუზმის რაციონით დაკმაყოფილდეთ (პა და პა — 15 კუპონი).

როგორც მარტივი არითმეტიკული გაანგარიშებით ხდება ნათელი, დღეში მხოლოდ 1655 კუპონი გეხარჯებათ. ერთ თვეში, ე.ი. 30 დღეში ეს შეადგენს 49.650 კუპონს. დანაშოვი თანხა 50.000 — 49.650 ანუ 350 კუპონი ღმერთმა თქვენი სურვილისამებრ მოგახმაროთ.

«ცია-ცია» 93

დეველაცია, ინდექსაცია, და ინფლაციის ესკალაცია, ცრუ და უნიჭო ინფორმაცია, პროფესიების პროფანაცია, გაკორუმბული პერსონალების, ინტენსიური რესტავრაცია, პოლიტიკური ნაყარ-ნუყარის, გულსამრევი კომპოზიცია; „ექსპრეზიდენტის“ ლაქების და „ამბიციების“ ოპოზიცია, ძარცვა, ზნეობის დეგრადაცია,

ყოველს ერთმანეთს მცირე ნაცია. საქართველოდან საქართველოში ქართველის დევნა დემორტაცია, პატარა ქვეყნის ნაჭრებად დაჭრას ამთავრებს დიდი ფედერაცია, რაც მტერს გადურჩა, შინაურისგან დანგრეული და დანატაცია, ყველა სფეროში აუზრაცხელი ყაჩაღი, ბრიყვი და ბაცაცია, შეჩერება ერთმანეთს შიშით, მშვიერი ხალხი და ფაცაცია.

ჩიბი

საუბედუროდ ჩვენდა, გასახარებლად მტრების, ცოცხლების გულგასახეთქად, შეურაცხყოფად მკვდრების ისევ იფეთქა ჩვენში ვიღღებამ ჩინის, მიუხედავად ნიჭის, მიუხედავად ტენის, არ უყვარს ქართველს თვისტომთან თანაბრად დგომა გვერდში, სულ მუდამ მაღლა აძრომის იდეა უდევს მეგრადში, სულ ცოტა იდაყვი მაინც ატაკოს მოძმეს გვერდში რაც უფრო ხეა, მით უფრო ამბიცი აქვს მტკიცე, რომ უნდა პრემიერობა, ან „გიცი“ პოსტი მიცი, მიუხედავად პროფილის, მიუხედავად დარგის, წარსულის მიუხედავად და გონებრივი ბარგის, გულის ამრევად, ამშლელად, შავი ფიჭის და დარდის, ქალი და კაცი შეშლილი ჩინის სამოვრად დარბის, რომ სამინისტროს, უწყებას ურცხვად დააჯდეს თავზე და ხელი მიუწვდებოდეს სკამის შესაფერ ქრთამზე. მით უმეტეს, თუ ამთხვენელი ერთხელ სროლაში მოხვია, არაფრით აღარ ბრუნდება თავის ქოხთან და თოხთან. და ყველას, ვისაც „მრგვალებმა“ მისცეს ადგილი „ხურდა“, ვისაც მითინგზე დგომისგან

ცოტა თმა გაუზუნდა, პრესით და ტელევიზიით ვინც „დროზე“ აბუზუნდა, ვინც კარგად გათვლილ მომენტში ისროლა „ქვა და გუნდა“, მინიმუმ დეპუტატობა ან გენერლობა უნდა. და თუ არ მისცეს საჯდომი ხელმძღვანელის ან შეფის, გაბოროტდება, წავა, რამე პარტიას შექმნის. რაღაცას შეაკოწიწებს, ვიწრო კუთხური ნიშნით, რომ იტივტივოს ისედაც დაშლილის მოშლა-მიშლით. ბორცვის სიციხიან ტანებში მოურჩენელი ჭირი, ისტორიულად ჩვეულო, განსაცდელის დროს ხშირი. ეს არის რამაც დაგვადნო, რამაც სისხლისგან გვცალა, არ გვესმის დამორჩილების რიგითკაცობის ძალა. არადა ნაღდი ქართველი იწვოდა, როგორც კვარი, დღემდე რაც კარგი გადარჩა, იმათი მაღლით არი. დროდარო ეს რომ შეგვეძლო, მაშინ ჯარს გავდა ჯარი, ერთიც მოვსინჯოთ, საფლავად სანამ არ გვექცა ბზარი. გვახსოვდეს, კაცის ტიტული, სახელია და გვარი, გახსოვდეს, რისთვის დაიქცა წინაპრის სისხლის დვარი, ცხრა ძმა და ბერი თვედორე უორდენებოლ მკვდარი.

ზაცდომა!

თუ დამიჯერებთ, ამ სათქმელს არ ვამბობ მარტო წყენით, გულისტყვილი მალექსებს, რადგან ერთი ვართ გვინთ. ჩვენ ყველა ღმერთმა შეგვამკო სალაპარაკო ენით; აზრის მოსმენის უნარით, მუსიკალური სმენით, და აელენს გრძნობებს მეტყველი

სიცილით, ცრემლის დენით, ხოლო ბირუტყვი ყმულით, ყველით, ღრენით და სტვენით. იმისი სრული რწმენით, რომ ექიმების გარეშე, უგუნურობით ჩვენით, ბევრი დაბნული ავლევით, დიდი შეცდომა ვქენით.

რუსლან მიქაპარი

დღევანდელ

საქართველოში

— რა განსხვავებაა პესიმისტსა და ოპტიმისტს შორის?
— პესიმისტი ამბობს: დავიღუბეთ, ამაზე უარესი რაღა დაგვმართება ოპტიმისტს სჭერა, რომ ამ მხრივაც ყველაფერი წინაა.

— ვინ უნდა ჩაითვალოს დამნაშავედ?

— ვინც მაშინაც არღვევს კანონს, როცა ეს არაფერში არ სჭირდება.

— ვინ უნდა ჩაითვალოს უმუშევრად?

— ყველა, ვისაც მუშაობის სურვილი აქვს, ხოლო სამუშაო ადგილს ვერ შოულობს. ე.ი. თითქმის არავინ.

— შეიძლება თუ არა ძალის დემარტოზის ინტერქტი?

— შეიძლება, თუ ტელევიზორთან დავაბამთ და მთელი დღე თბილისის პირველ პროგრამას ვაუზრებინებთ.

ყველა ჭარბიკაცი ოცნებობს გენერლობაზე. საქართველოში ყველა გენერალი ოცნებობს, რამდენიმე ჭარბიკაცი მაინც ჰყავდეს, რომლებიც მის გენერლობას დაიჭრებენ.

კაცი სარკეში თავის თავს უყურებს და ამბობს: ჩვენ შორის ერთ-ერთი ნაღდად „წვიადისტია“!

ციკლიდან „დუხჭირი ცხოვრება“

ქართველი მოკვდა და ჯოჯოხეთში ამწესებენ.

— კი მაგრამ, რატომ? — კითხულობს აღშფოთებული.

— მიდი, მიდი, გაიარე! შენ რაც ცხოვრება ნახე, იმის შემდეგ ჯოჯოხეთიც სამოთხედ მოგეჩვენება!

ქალი კარებზე ზარს რეკავს. აღებენ.

— უკაცრავად, კვირველია აქ ცხოვრობს?

— არა, ბატონი.

— აბა, კარებს რომ აწერია?

— ამას ცხოვრება ჰქვია, ქალბატონო?

— ალო, ალო, გივის სთხოვეთ, თუ შეიძლება!

— გივი ვარ, გივი!

— გივი, როგორა ხარ?

— კარგად, კარგად...

— უკაცრავად, ეტყობა, სხვაგან მოგზავდით.

გაგანია ომია. შემორბის გვარდიელი:

— ზურაბი, ნაპოლეონამ სწარიადები შენ გაგვითავდაო!

— სულა, კაცი?

— სულ, ერთი აღარ დაგვრჩიაო.

— გაიქცი, აბა და გადაეცი ბრძანება: სას-

წრაფოდ შეწყვიტეთ სროლა-თქვა!